

**“EXPRESSBANK”
AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ**

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun Hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və Müstəqil
Auditorların Rəyi**

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MÜNDƏRİCAT

Səhifələr

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ.....	3-6
---------------------------------	-----

Maliyyə hesabatları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat.....	7
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat.....	8
Kapitalda dəyişiklər haqqında hesabat.....	9
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.....	10

1.1. BANKIN ƏSAS FƏALİYYƏTİ	11
(A) TƏŞKİLAT VƏ ƏMƏLIYYATLAR.....	11
(B) BANKIN BİZNES MÜHİTİ	11
2. TƏQDİMATIN ƏSASLARI	12
(A) UYGUNLUQ BƏYANATI.....	12
(B) ƏMƏLIYYAT VƏ TƏQDİMAT VALYUTASI.....	12
3. MÜHÜM MÜHASİBAT SİYASƏTLƏRİ	12
4. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR	22
5. YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ.....	23
(I) MHBS 18 MALİYYƏ HESABATLARININ TƏQDİMATI VƏ AÇIQLANMASI.....	23
(II) DİGƏR MÜHASİBAT UÇOTU STANDARTLARI	23
6. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ	24
7. KREDİT TƏŞKİLATLARINDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR.....	25
8. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR.....	26
9. BORC QIYMƏTLİ KAĞIZLARINA İNVESTİSİYA	35
10. ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR	37
11. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR.....	38
12. İSTİFADƏ HÜQUQU OLAN AKTİVLƏR VƏ İCARƏ ÖHDƏLİKLƏRİ.....	39
13. DİGƏR DƏYƏRSİZLƏŞMƏ VƏ EHTİYATLAR.....	41
14. DİGƏR AKTİVLƏR VƏ ÖHDƏLİKLƏR.....	41
15. MÜŞTƏRİLƏRƏ ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR	42
16. KREDİT TƏŞKİLATLARINA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR	43
17. MALİYYƏ TƏŞKİLATLARI İLƏ REPO MÜQAVİLƏLƏRİ.....	43
18. DİGƏR BORC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR.....	44
19. VERGİLƏR.....	45
20. SƏHMDAR KAPİTALI	46
21. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR	47
22. FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ	48
23. XALIS HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ.....	48
24. İŞÇİ HEYƏTİ İLƏ BAĞLI XƏRCLƏR, ÜMUMİ VƏ İNZİBATİ XƏRCLƏR	49
25. SƏHM ÜZRƏ MƏNFƏƏT	50
26. SEQMENT ÜZRƏ TƏHLİL	50
27. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ.....	53

28.	MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRLƏRİ	64
29.	ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏR HAQQINDA MƏLUMATLARIN AÇIQLANMASI	67
30.	KAPİTALIN ADEKVATLIĞI	70
31.	HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR.....	71
32.	İXTİSARLAR.....	72

“KPMG Audit Azərbaycan” MMC
Port Baku Cənub Qülləsi
Neftçilər prospekti 153,
Bakı, Azərbaycan AZ1010
+994 12 404 89 10

Müstəqil Auditorların Hesabatı

“Expressbank” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarına və Müşahidə Şurasına

Rəy

Biz “Expressbank” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (“Bank”) 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesablardan, eləcə də əsas mühasibat uçotu siyasətləri və sair izahedici məlumatları əhatə edən qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim rəyimizə görə, əlavə edilən maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Bankın 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurasının dərc etdiyi MHBS Mühasibatlıq Standartlarına (MHBS Mühasibatlıq Standartları) uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Həmin standartlara əsasən bizim məsuliyyətimiz hesabatımızın “*Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorların məsuliyyəti*” bölməsində təqdim edilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etik Standartlar Şurasının Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartları ilə birlikdə) (*IESBA Məcəlləsi*) və Azərbaycan Respublikasında maliyyə hesabatlarının auditinə tətbiq olunan etik tələblərə əsasən Bankdan müstəqillik və bu tələblər və IESBA Məcəlləsi üzrə digər etik öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsas təmin edir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri, bizim peşəkar mühakiməmizə görə, cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditı zamanı ən əhəmiyyətli saydığımız məsələlərdir. Bu məsələlərə bütövlükdə maliyyə hesabatlarının auditı və müvafiq rəyin formalaşdırılması kontekstində baxılmışdır. Biz bu məsələlərlə bağlı sözügedən kontekstdən kənar rəy bildirmirik.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri

Əsas audit məsələsi	Audit komandamızın məsələnin həllinə yanaşması
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar cəmi aktivlərin 80%-ni təşkil edir və müntəzəm əsasla qiymətləndirilən və istifadə edilmiş mülahizələrdən asılı olan ehtimal olunan kredit zərərləri (“EOKZ”) üzrə ehtiyat çıxılmaqla qeydə alınır. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün Rəhbərliyin müşahidə edilən tarixi məlumatları, cari iqtisadi şəraiti və mövcud proqnoz məlumatlarını nəzərə alaraq, defolt ehtimalını (PD), defolt vəziyyətində riskə məruz qalmanı (EAD) və defolt zamanı yaranan zərəri (LGD) müəyyən etmək üçün əhəmiyyətli mülahizələr və qiymətləndirmə üsulları tətbiq etməsi tələb olunur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə EOKZ-nin fərdi əsasla hesablanması üçün borcalanların cari və proqnozlaşdırılan maliyyə göstəricilərini və realizasiya oluna bilən girovdan gözlənilən gəlirləri nəzərə alaraq, hesablanmış gələcək pul axınlarının ssenari təhlili tələb olunur. Müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı kredit zərəri üzrə ehtiyat qalıqların Bankın maliyyə vəziyyətinə münasibətdə əhəmiyyətli olması və MHBS 9 <i>Maliyyə alətləri</i> standartı əsasında EOKZ-nin qiymətləndirilməsi ilə bağlı mürəkkəblik və mülahizə ilə əlaqədar olaraq, əsas audit məsələsidir.	Biz MHBS 9 <i>Maliyyə alətləri</i> standartının tələblərinə riayət etmək məqsədilə EOKZ-nin hesablanması ilə bağlı Bankın metodologiya və siyasətlərinin əsas aspektlərini təhlil etmək üçün maliyyə risklərinin idarə edilməsi üzrə mütəxəssislərimizi cəlb etdik. Biz EOKZ üzrə ehtiyatın hesablanması ilə bağlı rəhbərliyin irəli sürdüyü peşəkar mülahizə və mühakimələrin adekvatlığını təhlil etmək məqsədilə aşağıdakı prosedurları icra etdik: - Biz EOKZ-də mümkün dəyişikliklərin maliyyə hesabatlarına mühüm təsirə malik ola bildiyi hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər üzrə, maliyyə və qeyri-maliyyə məlumatlarını, eləcə də Bankın tətbiq etdiyi mülahizələr və peşəkar mühakimələri təhlil etməklə, müvafiq Mərhələlərin Bank tərəfindən düzgün təyin edilib-edilmədiyini test etdik. - Biz əsas statistik modelləri, istifadə edilmiş əsas giriş məlumatlarını və mülahizələri qiymətləndirdik və proqnostik məlumatların EOKZ-nin hesablanmasında tətbiqini dəyərləndirdik. Biz müxtəlif ssenariləri və proqnostik məlumatları nəzərə almaq üçün düzəlişin ümumi adekvatlığını təhlil etdik və borcalanların cari və gələcək iqtisadi vəziyyətini və əməliyyat şəraitini nəzərə alaraq onu öz qiymətləndirməmizlə müqayisə etdik. - Biz hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər nümunəsi üzrə PD, LGD və EAD-nin hesablanması üçün ilkin məlumatları dəstəkləyici sənədlərlə müqayisə etməklə, onların düzgünlüyünü test etdik. - Biz fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər üzrə PD, LGD və EAD-nin hesablanması üçün ilkin məlumatların düzgünlüyünü, gecikmə hallarının və kredit ödənişlərinin əsas sistemlərdə vaxtında qeydə alınmasını və kreditlərin müvafiq Mərhələlərə bölünməsinə test etdik. Biz seçim əsasında ilkin məlumatları dəstəkləyici sənədlərlə üzləşdirdik. - Biz fiziki və hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər üzrə nəzarət vasitələrinin dizaynı və fəaliyyət səmərəliliyini, o cümlədən informasiya risklərinin idarə edilməsinə mütəxəssislərinin cəlb edilməsini, EOKZ-nin hesablanması modellərinə daxil edilən ilkin məlumatların tamlığı və dəqiqliyini, gecikmə hallarının və kredit ödənişlərinin əsas sistemlərdə vaxtında qeydə alınmasını test etdik. Biz həmçinin maliyyə məlumatlarındakı açıqlamaların Bankın kredit riskinə məruz qalmasını düzgün əks etdirib-etdirmədiyini qiymətləndirdik.

Maliyyə Hesabatlarına görə Rəhbərliyin və İdarəetməyə Məsul Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS Mühasibatlıq Standartına uyğun hazırlanmasına və düzgün təqdimatına, dələduzluq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflərin müşahidə olunmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün öz qənaətinə əsasən zəruri saydığı daxili nəzarət sisteminə görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərliyin Bankı likvidasiya etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyətinin olduğu və ya qeyd edilən tədbirlərdən başqa real alternativinin olmadığı hallar istisna olmaqla, maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, müvafiq hallarda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məsələlərin açıqlanması və hesabatların fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetməyə məsul şəxslər Bankın maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyırlar.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında, dələduzluq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi əhatə edən auditor hesabatını təqdim etməkdən ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur, lakin bu BAS əsasında aparılmış auditin əhəmiyyətli təhrifi hər zaman aşkar edəcəyinə zəmanət vermir. Təhriflər dələduzluq və ya səhv nəticəsində yaranırlar və istifadəçilərin bu maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara ayrı-ayrılıqda, yaxud ümumilikdə təsir edə bilməsi əsaslı şəkildə ehtimal edildiyi halda əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS əsasında aparılmış audit çərçivəsində biz bütün audit müddətində peşəkar mühakimə yürüdür və peşəkar skeptisizmi qoruyub saxlayırıq. Biz həmçinin:

- Dələduzluq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli təhrifləri riskini aşkar edir və qiymətləndirir, həmin risklərə uyğun audit prosedurlarını işləyib hazırlayır və icra edir, rəyimizi bildirmək üçün yetərli və müvafiq audit sübutunu əldə edirik. Dələduzluq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhrifin aşkarlanmaması riski səhv nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhrifin aşkarlanmaması riskindən daha yüksəkdir, çünki dələduzluq gizli sözləşmə saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, məlumatın təhrifli təqdimatı və ya daxili nəzarətə əməl olunmamasından ibarət ola bilər.
- Auditlə bağlı daxili nəzarətə Bankın daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyinə dair rəyin bildirilməsi üçün deyil, şəraitə uyğun zəruri audit prosedurlarının planlaşdırılması məqsədilə baxırıq.
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin məqsədəuyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən aparılmış uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli açıqlamaların kafiliyini qiymətləndiririk.
- Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun fasiləsiz aparılma prinsipinin istifadə edilməsinin məqsədəuyğunluğunun və əldə edilmiş audit sübutları əsasında Bankın fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını əhəmiyyətli dərəcədə şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olması qənaətinə gəldiyimiz halda, audit hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqət cəlb etməliyik, bu cür açıqlamalar qeyri-dəqiq olduğu halda isə fərqli rəy verməliyik. Gəldiyimiz nəticələr audit hesabatımızın hazırlandığı tarixdə əldə edilmiş sübutlara əsaslanır. Bununla belə, sonrakı hadisələr və ya şərait Bankı fasiləsiz fəaliyyətini dayandırmağa məcbur edə bilər.
- Açıqlamalar da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə maliyyə hesabatlarında əsas əməliyyatların və hadisələrin ədalətli şəkildə əks etdirilib-etdirilməməsini dəyərləndiririk.

Biz, digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılan həcmi və müddəti və mühüm audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarət sisteminə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlarla bağlı idarəetməyə məsul şəxsləri məlumatlandırırıq.

Biz həmçinin idarəetməyə məsul şəxslərə müstəqilliklə bağlı etik tələblərə cavab verdiyimizə dair hesabat təqdim edir və müstəqilliyimizə və uyğun olduqda, təhlükələri aradan qaldırmaq üçün gördüyümüz tədbirlərə və tətbiq edilmiş təhlükəsizlik tədbirlərinə təsir göstərəcəyi düşünülə bilən bütün əlaqələrimiz və digər məsələlər barədə onları məlumatlandırırıq.

İdarəetməyə məsul şəxslərə bildirilən məsələlər arasında biz cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli olanları və bu səbəbdən, əsas audit məsələlərini təşkil edənləri müəyyən edirik. Qanun və ya normativ aktların məsələnin açıqlanmasını qadağan etdiyi və ya çox nadir hallarda açıqlamanın mənfi nəticələrinin ictimai maraqlara zərərinin xeyrindən çox olması əsaslı olaraq gözlənilirdiyi üçün məsələnin hesabatda göstərilməməli olduğuna qərar verdik. Biz belə məsələləri öz audit hesabatımızda təsvir edirik.

Hazırkı müstəqil auditorlar hesabatının hazırlanması ilə nəticələnmiş audit tapşırığının rəhbəri:

Nesibe Muradxanova

KPMG Audit Azerbaijan MMC

Bakı, Azərbaycan Respublikası

30 may 2025-ci il

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	64,386	70,281
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	7	1,990	1,904
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	499,591	412,976
Borc qiymətli kağızlarına investisiya	9		
- Repo müqavilələri ilə bağlı girov qoyulmuş		11,471	22,957
- Girov qoyulmamış		17,842	30,245
Əmlak və avadanlıqlar	10	5,189	6,052
Qeyri-maddi aktivlər	11	1,262	1,637
Mülkiyyətə keçmiş əmlak		2,464	2,470
İstifadə hüququ olan aktivlər	12	6,609	6,538
Cari mənfəət vergisi aktivləri		60	-
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	19	2,269	1,995
Digər aktivlər	14	9,423	6,176
CƏMİ AKTİVLƏR		622,556	563,231
ÖHDƏLİKLƏR			
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	15	296,777	255,938
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	16	24,620	9,225
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	17	11,695	23,380
Digər borc alınmış vəsaitlər	18	136,678	123,696
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		-	913
İcarə öhdəlikləri	12	5,908	5,322
Digər öhdəliklər	14	9,397	15,034
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		485,075	433,508
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	20	112,545	112,545
Yenidən qiymətləndirmə üzrə ehtiyat		1,199	1,199
Bölüşdürülməmiş mənfəət		23,737	15,979
CƏMİ KAPİTAL		137,481	129,723
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		622,556	563,231

30 may 2025-ci il tarixində Bankın İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Mehman Məmmədov
İdarə Heyətinin sədri

Samirə Paşayeva
Baş mühasib

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2024-cü il tarixində başla çatmış il	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri	22	64,217	59,522
Faiz xərci	22	(19,855)	(15,677)
İcarə xərci	22	(581)	(528)
Faiz gəliri üzrə xalis marja		47,080	43,317
Ehtimal olunan kredit zərərinin tutulması	8, 9	(6,079)	(27)
Ehtimal olunan kredit zərərinin tutulmasından sonra faiz üzrə xalis marja		41,001	43,290
Haqq və komissiya gəliri	23	15,362	12,519
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə zərər çıxılmaqla gəlirlər		4,247	4,549
Digər gəlir/(xərclər)		1,928	(389)
Qeyri-faiz gəliri		21,537	16,679
Haqq və komissiya xərci	23	(10,652)	(8,889)
Valyuta məzənnəsi fərqləri üzrə xalis zərər		(65)	(98)
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər, ümumi və inzibati xərclər	24	(37,945)	(33,198)
Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	13	(96)	(34)
Qeyri-faiz xərcləri		(48,758)	(42,219)
Vergidən əvvəl mənfəət		13,780	17,750
Mənfəət vergisi xərci	19	(2,820)	(3,984)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		10,960	13,766
Digər məcmu gəlir			
Mənfəət və zərər də yenidən təsnifləşdirilməyən digər məcmu gəlir(zərər)		-	-
Nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə gəlir		-	334
Birbaşa digər məcmu gəlirdə qeydə alınmış mənfəət vergisi		-	(67)
İL üzrə digər məcmu gəlir		-	267
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU GƏLİR		10,960	14,033
Bankın səhmdarlarına aid olan mənfəət ilə əlaqədar səhm üzrə əsas və azaldılmış qazanc (hər səhm üzrə AZN ilə ifadə olunur)	25	36	46

30 may 2025-ci il tarixində Bankın İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılıs üçün təsdiqlənmişdir.

Mehman Məmmədov
İdarə Heyətinin sədri

Samirə Paşayeva
Baş mühasib

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı	Cəmi
1 yanvar 2023-cü il tarixinə qalıq		112,545	14,622	932	128,099
İl üzrə xalis mənfəət		-	13,766	-	13,766
İl üzrə digər məcmu gəlir		-	-	267	267
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		-	13,766	267	14,033
Elan edilmiş dividendlər	20	-	(12,409)	-	(12,409)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə qalıq		112,545	15,979	1,199	129,723
İl üzrə xalis mənfəət		-	10,960	-	10,960
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		-	10,960	-	10,960
Elan edilmiş dividendlər	20	-	(3,202)	-	(3,202)
31 dekabr 2024-cü il tarixinə qalıq		112,545	23,737	1,199	137,481

30 may 2025-ci il tarixində Bankın İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Mehman Məmmədov
İdarə Heyətinin sədri

Samira Paşayeva
Baş mühasib

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Qeydlər	31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Alınmış faizlər	64,297	52,735
Ödənilmiş faizlər	(17,286)	(15,244)
Alınmış haqq və komissiyalar	15,400	12,532
Ödənilmiş haqq və komissiyalar	(10,652)	(8,889)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə zərər çıxmaqla reallaşdırılmış gəlirlər	4,247	4,549
İşçi heyəti ilə bağlı ödənilmiş xərclər	(23,089)	(18,919)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər	(11,335)	(9,717)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(4,068)	(4,636)
Alınmış digər gəlirlər	1,635	339
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti	19,149	12,750
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis azalma/artma:</i>		
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	(85)	(318)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	(89,798)	(112,505)
Mülkiyyətə keçmiş əmlak	299	(728)
Digər aktivlər	(2,642)	201
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis (azalma)/artma:</i>		
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	38,922	47,295
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	15,396	3,447
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	(11,684)	3,802
Digər öhdəliklər	43	(727)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə istifadə olunan xalis pul vəsaitləri	(30,400)	(46,783)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Amortizasiya olunmuş dəyərle qeydə alınan borc qiymətli kağızlarının ödənilməsi üzrə daxilolmalar	32,473	47,810
Amortizasiya olunmuş dəyərle qeydə alınan borc qiymətli kağızlara investisiyaların əldə edilməsi	(8,262)	(53,241)
Əmlak və əvadanlıqların alınması	(1,730)	(1,346)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	(12)	(8)
Əmlak və əvadanlıqların satışı üzrə daxilolmalar	274	320
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə təmin edilən/(istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri	22,743	(6,465)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Digər borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilolmalar	18	32,843
Digər borc alınmış vəsaitlərin ödənilməsi	18	(20,221)
Ödənilmiş icarə öhdəlikləri	12	(1,856)
Ödənilmiş dividendlər	20	(8,664)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə təmin edilən xalis pul vəsaitləri	2,102	55,556
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə dəyişikliklərə təsiri	(340)	17
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis (azalma)/artım	(5,895)	2,324
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	70,281
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	70,281

30 may 2025-ci il tarixində Bankın İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Mehman Məmmədov
İdarə Heyətinin sədri

Samira Paşayeva
Baş mühasib

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

1. BANKIN ƏSAS FƏALİYYƏTİ

(a) Təşkilat və əməliyyatlar

Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında fəaliyyət göstərən “Expressbank” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (“Bank”) 21 iyun 1992-ci il tarixində “Azərneqliyyatbank” Kommersiya Bankı kimi təsis edilmişdir. 11 mart 2005-ci il tarixində Bankın hüquqi strukturu dəyişdirilərək, Açıq Səhmdar Cəmiyyəti olmuşdur. 5 mart 2010-cu il tarixində Bank adını “Azərneqliyyatbank” Açıq Səhmdar Kommersiya Bankından “Expressbank” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə dəyişmişdir. Bank Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının (“ARMB”) 30 dekabr 1992-ci il tarixində verdiyi 119 sayılı bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

Bank əhalidən əmanətləri qəbul edir və kredit verir, Azərbaycanda və xaricə ödənişlər köçürür, valyuta mübadiləsi aparır və kommersiya və pərakəndə müştərilərinə digər bank xidmətləri göstərir. Bankın baş ofisi Bakıda yerləşir və Bakı, eləcə də Azərbaycanın digər şəhərlərində 16 filialı (2023-cü il: 15 filial) fəaliyyət göstərir. Bankın hüquqi ünvanı belədir: Y.Çəmənzəmənlı küçəsi 134C, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası, AZ1052.

7 avqust 2007-ci il tarixindən başlayaraq Bank əmanətlərin sığortalanması sisteminin üzvüdür. Bu sistem “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa və digər normativ aktlara əsaslanır və Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən idarə olunur.

Bank 7 yanvar 2020-ci il tarixindən etibarən rəsmi olaraq standart bazar segmenti üzrə listinqə daxil edilmişdir.

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə Bankın nizamnamə kapitalında səhmdarların iştirak payları aşağıdakı kimi olmuşdur:

Səhmdarlar	2024 (%)	2023 (%)
“AZENCO Group” MMC	48.78	48.78
“Enerqoservis” MMC	30.85	30.85
Hafiz Seyidov	19.99	19.99
Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti	0.38	0.38
Cəmi	100.00	100.00

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə səhmdarlardan heç biri ayrı-ayrılıqda Banka nəzarət etməmişdir.

(b) Bankın biznes mühiti

Bankın əməliyyatları əsasən Azərbaycan ərazisində həyata keçirilir. Bununla da, Bank inkişafda olan bazar iqtisadiyyatının xüsusiyyətləri ilə səciyyələnən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarlarında fəaliyyətlə bağlı risklərə məruz qalır. Hüquqi, vergi və normativ baza və rejimlərin inkişafı davam edir, lakin onların müddəaları həm fərqli şərh olunur, həm də tez-tez dəyişdirilir. Bütün bunların və sair hüquqi və vergi maneələri nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələr müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər. Rusiya Federasiyası ilə Ukrayna arasında davam edən hərbi münaqişə biznes mühitində qeyri-müəyyənliyi daha da artırmışdır.

Maliyyə hesabatlarında Azərbaycandakı biznes mühitinin Bankın fəaliyyətinə və maliyyə vəziyyətinə təsiri Bank rəhbərliyi tərəfindən qiymətləndirilir. Gələcəkdə biznes mühiti rəhbərliyin cari qiymətləndirməsindən fərqlənə bilər.

"EXPRESSBANK" AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

2. TƏQDİMATIN ƏSASLARI

(a) Uyğunluq bəyanatı

Bu maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası tərəfindən buraxılmış MHBS Mühəsibat Uçotu Standartlarına (MHBS Mühəsibat Uçotu Standartları) uyğun olaraq hazırlanmışdır. Maliyyə hesabatları ədalətli dəyerdə olan və vaxtaşırı yenidən qiymətləndirilən nəqliyyat vasitələri və balans dəyərindən və satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyerdən aşağı olanı ilə qeyd olunan satış üçün saxlanılan aktivlər istisna olmaqla, ilkin dəyər konvensiyasına əsasən hazırlanır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı tətbiq olunan əsas uçot siyasətləri aşağıda təqdim olunmuşdur. Bu siyasətlər, əksi göstərilmədiyi təqdirdə, təqdim olunan bütün dövrlərə ardıcıl olaraq tətbiq edilmişdir.

(b) Əməliyyat və təqdimat valyutası

Bankın əməliyyat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan və baş verən əksər hadisələrin və onlarla bağlı vəziyyətlərin iqtisadi mahiyyətini əks etdirən Azərbaycan manatıdır ("AZN").

31 dekabr 2024-cü il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi üçün əsas mübadilə məzənnəsi aşağıdakı kimi olmuşdur: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN və 1 Avro = 1.7724 AZN (31 dekabr

2023-cü il: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN və 1 Avro = 1, 8766 AZN).

Azərbaycan manatı (AZN) həmçinin bu maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün təqdimat valyutasıdır.

Hər hansı digər müddəə qeyd olunmadıqda, AZN ilə ifadə edilən maliyyə məlumatları ən yaxın minliyə kimi yuvarlaqlaşdırılmışdır.

3. MÜHÜM MÜHASİBAT SİYASƏTLƏRİ

Maliyyə alətləri - əsas ölçülmə üsulları. Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb-satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır. Fəal bazarda alınıb-satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərində əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir, (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir. 28 sayılı Qeydə baxın.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqədardır. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalарına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər ("AD") əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin qalıq dəyərində daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin qalıq dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərler istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis qalıq dəyərində diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması. Maliyyə alətlərinin təsnifatı ilkin tanınmada onların müqavilə şərtlərindən və alətləri idarə etmək üçün biznes modelindən asılıdır. Maliyyə alətləri, ilk öncə, ədalətli dəyərle ölçülür və mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyər (“MZVƏD”) ilə tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri istisna olmaqla, əməliyyat xərcləri həmin məbləğə əlavə edilir və ya bu məbləğdən çıxılır. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Sövdələşmə qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə sübut edilir.

İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən maliyyə aktivləri və ədalətli dəyərin dəyişməsi digər məcmu gəlirə aid edilən (“DMGVƏD”) borc alətlərinə investisiyalar üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır və bu da aktivin ilkin tanınmasından dərhal sonra zərərin tanınması ilə nəticələnir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb-satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) Bankın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: qiymətləndirmə kateqoriyaları. Bank maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalarda təsnifləşdirir: mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyər (“MZVƏD”), DMGVƏD və AD. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə ölçülməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Bankın biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: biznes model. Biznes model Bankın nağd pul axınları əldə etməsi məqsədilə portfelin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir və Agentliyin məqsədinin: (i) aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi (“müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi”) və ya (ii) müqavilədə nəzərdə tutulan və aktivlərin satışından yaranan nağd pul axınlarının əldə edilməsi (“müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanması”) olub-olmadığını müəyyən edir. (i) və (ii) bəndlər tətbiq edilmədikdə, maliyyə aktivləri “digər” biznes modellərə aid edilir və MZVƏD kateqoriyasında ölçülür.

Biznes model qiymətləndirmə tarixində mövcud olan portfel üzrə müəyyən edilmiş məqsədlərə nail olmaq üçün Bankın həyata keçirməyi planlaşdırdığı fəaliyyətə dair bütün müvafiq sübutlar əsasında aktivlər qrupu (portfel səviyyəsində) üçün müəyyən edilir. Biznes modelin müəyyən edilməsi zamanı Agentliyin nəzərə aldığı amillərə portfelin məqsədi və tərkibi, müvafiq aktivlər üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi ilə bağlı keçmiş təcrübə, risklərin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi üzrə yanaşmalar, aktivlər üzrə gəlirliliyin qiymətləndirilməsi üsulları və aktivlərin idarə edilməsi menecerlərinə ödənişlərin sxemi daxildir.

Agentliyin öz maliyyə aktivləri üçün biznes modellərin müəyyən edilməsi zamanı istifadə etdiyi əsas mülahizələr 4 sayılı Qeyddə göstərilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: nağd pul axınlarının xüsusiyyətləri. Biznes model müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və ya müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanılmasını nəzərdə tutduqda, Bank nağd pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını qiymətləndirir (“YƏMFÖ” təhlili).

Müqavilə şərtləri əsas kredit sazişinin şərtlərinə uyğun olmayan riskə və ya dəyişkənliyə məruz qalmanı nəzərdə tutduqda, müvafiq maliyyə aktivləri MZVƏD kateqoriyasında təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir. YƏMFÖ təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir. Bankın öz maliyyə aktivləri üçün YƏMFÖ təhlili apardığı zaman istifadə etdiyi əsas mülahizələr 4 sayılı Qeyddə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi. Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə, bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilməlidir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada – biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Bank cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi: ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat. Bank amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərini (EOKZ) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Bank hər bir hesabat tarixində ehtimal olunan kredit zərərlərini qiymətləndirir və maliyyə və müqavilə aktivləri üzrə xalis dəyərsizləşmə zərərlərini tanıyır. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri və müqavilə aktivləri ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir. Kreditlərlə bağlı öhdəliklər və maliyyə zamanətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda öhdəliyin tərkibində ayrıca ehtiyat tanınır.

Bank maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasından etibarən kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanaraq üç mərhələli dəyərsizləşmə modeli tətbiq edir. İlkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə təsnifləşdirilir. 1-ci Mərhələdə maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri növbəti 12 ay ərzində və ya müqavilədə nəzərdə tutulan ödəniş tarixinə qədər (12 ay bitənə qədər) baş verə bilən defolt hadisələri nəticəsində yaranmış bütöv müddət üçün EOKZ ("12 aylıq EOKZ") məbləğində qiymətləndirilir.

Bank ilkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın (SICR) baş verdiyini müəyyən edərsə, aktiv 2-ci Mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə EOKZ bütöv müddət üçün EOKZ əsasında, yəni müqavilədə göstərilən ödəmə tarixinə qədər, lakin gözlənilən hər hansı qabaqcadan ödənişləri nəzərə almaqla ("bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərləri") qiymətləndirilir. Kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın baş verməsinin Bank tərəfindən müəyyən edilməsi qaydası 27 sayılı Qeyddə təqdim edilir. Bank maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsini müəyyən edərsə aktiv 3-cü Mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə EOKZ bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərləri kimi qiymətləndirilir. Dəyərsizləşmiş aktivlərin və defolt hadisəsinin Bank tərəfindən müəyyən edilməsi qaydası 27 sayılı Qeyddə izah edilir. Alınarkən və ya yaradılarkən dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün EOKZ daim bütöv müddət üçün EOKZ kimi ölçülür. Həmin Qeyddə EOKZ-nin qiymətləndirilməsində istifadə edilən ilkin məlumatlar, fərziyyələr və hesablama üsulları haqqında məlumat, eləcə də Bank tərəfindən gələcək məlumatların EOKZ modellərinə daxil edilməsi qaydası göstərilir.

Kredit və istifadə olunmamış kredit xəttindən ibarət olan kredit kartları kimi müəyyən maliyyə alətləri üzrə istisna olaraq kredit zərərləri Bankın kredit riskinə məruz qaldığı müddət, yəni belə kredit zərərlərinin kredit riskinin idarə edilməsi tədbirləri vasitəsilə azaldılmasına qədər olan dövr ərzində (bu dövr kredit müqaviləsinin maksimum müddətindən artıq olsa belə) qiymətləndirilir. Bu, kreditin ödənilməsinin tələb edilməsi və istifadə olunmamış kredit xəttinin ləğv edilməsinə görə kredit zərərinə məruz qalan məbləğin müqavilədə nəzərdə tutulan bildiriş müddəti ilə məhdudlaşmaması ilə əlaqədardır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi. Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Bankın bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Bank belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Borcların silinməsi tanınmanın dayandırılması hesab edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Bank müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, barəsində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülməli maliyyə aktivlərini silə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Bank aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Bank maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Qarşı tərəf satışa məhdudiyyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

Maliyyə aktivlərinin modifikasiyası. Bank bəzən maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərinə yenidən baxır və ya onları dəyişdirir. Bu zaman Bank aşağıdakı amilləri nəzərə alaraq, müqavilə üzrə pul axınlarının modifikasiyasının əhəmiyyətli olduğunu qiymətləndirir: aktivin risk profilinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərən hər hansı yeni müqavilə şərtləri (məsələn, mənfəətdə pay və ya kapital üzrə gəlirlilik), faiz dərəcəsidəki əhəmiyyətli dəyişikliklər, valyutada dəyişikliklər, aktivlə bağlı kredit riskinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərən yeni və ya əlavə kredit təminatının yaranması və ya borc alanın maliyyə çətinliyi olduqda kreditin müddətinin əhəmiyyətli dərəcədə artırılması.

Yeni şərtlər əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndikdə əvvəlki aktiv üzrə pul axınlarını əldə etmək hüququ başa çatdığına görə Bank əvvəlki maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır və yeni aktiv ədalətli dəyərle tanıyır. Müqavilə şərtlərinə yenidən baxılması tarixi növbəti dəyərsizləşmənin hesablanması, o cümlədən kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması faktının müəyyən edilməsi üçün ilkin tanınma tarixi hesab edilir. Bundan əlavə, Bank yeni kreditin və ya borc alətinin YƏMFÖ meyarına uyğunluğunu qiymətləndirir. Tanınması dayandırılmış ilkin aktivin balans dəyəri ilə əhəmiyyətli dərəcədə modifikasiya edilmiş yeni aktivin ədalətli dəyəri arasındakı hər hansı fərq (fərqi mahiyyəti səhmdarlarla həyata keçirilən kapital əməliyyatına aid edilmədiyi təqdirdə) mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Müqavilə şərtlərinə qarşı tərəfin maliyyə çətinlikləri və əvvəlcədən razılaşdırılmış ödənişləri həyata keçirə bilməməsi səbəbindən yenidən baxılırsa, Bank aktiv üzrə risklərin və faydaların müqavilə şərtlərinin dəyişdirilməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndiyini müəyyən etmək üçün aktivlər üzrə ilkin və düzəliş edilmiş gözlənilən pul axınlarını müqayisə edir. Risklər və faydalar dəyişmədikdə, modifikasiya edilmiş aktiv ilkin aktivdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənmir və bu modifikasiya tanınmanın dayandırılmasına gətirib çıxarmır. Bank modifikasiya edilmiş müqavilə üzrə pul axınlarını ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırmaqla, ümumi balans dəyərini yenidən hesablayır və modifikasiya nəticəsində yaranan gəlir və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə tanıyır.

Mümkün olduqda Bank girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir.

Bu restrukturizasiyanın uçot qaydası aşağıda təqdim olunur:

- Kreditin valyutası dəyişmişdirsə, köhnə kredit uçotdan çıxarılır və yeni kredit tanınır;
- Əgər kredit şərtlərinin dəyişməsi borc alanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlı deyilsə, yeni şərtlər müəyyən edildikdən sonra, kredit artıq vaxtı keçmiş hesab olunmur;
- Əgər kredit şərtlərinin dəyişməsi borc alanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlıdırsa və şərtlər dəyişdirildikdən sonra kredit dəyərsizləşsə, Bank ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə istifadə etməklə diskontlaşdırılmış yeni pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri ilə şərtlər dəyişdirildikdən əvvəl qalıq dəyəri arasındakı fərqi dövr üzrə ehtiyat ayırmalarında tanıyır. Kredit restrukturizasiyadan sonra dəyərsizləşmədiyi halda, Bank effektiv faiz dərəcəsi ilə yenidən hesablayır.

Bütün meyarların qarşılanması və gələcək ödənişlərin mümkünlüyündən əmin olmaq məqsədilə Bankın rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya ümumi qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqla davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsi ilə istifadə etməklə hesablanır.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilmə kateqoriyaları. Maliyyə öhdəlikləri maliyyə zamanəti müqavilələri və kreditlərlə bağlı öhdəliklər istisna olmaqla, sonradan amortizasiya olunmuş dəyərle təsnifləşdirilir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması. Maliyyə öhdəliyinin tanınması öhdəlik icra edildiyi halda dayandırılır (yəni, müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə, ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda).

Bank ilə onun əvvəlki kreditörleri arasında şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olan borc alətlərinin mübadiləsi, eləcə də mövcud maliyyə öhdəliklərinin şərtlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilməsi ilkin maliyyə öhdəliyinin icrası və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi uçota alınır. Şərtlər o halda əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmiş hesab olunur ki, alınmış və ilkin effektiv faiz metodu ilə diskontlaşdırılmış bütün ödənilmiş komissiyalar daxil olmaqla, yeni şərtlərə əsasən pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyəri ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul axınlarının diskontlaşdırılmış cari dəyərindən ən azı 10% fərqlənsin. Bundan əlavə, alətin ifadə edildiyi valyuta, faiz dərəcəsinin növündə dəyişikliklər, alətin konvertasiyası ilə bağlı yeni şərtlər və kredit üzrə xüsusi şərtlərdə dəyişikliklər kimi digər keyfiyyət amilləri nəzərə alınır. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınarsa, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin icrası üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Borc alətinin mübadiləsi və ya şərtlərinin dəyişdirilməsi öhdəliyin icrası kimi nəzərə alınmadıqda, bütün xərclər və ya ödənilmiş komissiyalar öhdəliyin balans dəyərinə düzəliş kimi əks etdirilir və modifikasiya edilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Öhdəliklərin icrası ilə nəticələnməyən dəyişikliklər əvvəlki tarixlə məcmu amortizasiyanın hesablanması metodu ilə təxmini göstəricinin dəyişməsi kimi uçota alınır və bu zaman gəlir və ya zərər balans dəyərindəki fərqi iqtisadi mahiyyəti səhmdar ilə kapital əməliyyatlarına aid edilmədiyi təqdirdə, mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevrilə bilən və dəyərin cüzi dəyişməsi kimi riskə məruz qalan qısamüddətli qoyuluşlardır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul, ARMB-nin məcburi ehtiyatları daxil olmaqla, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından alınacaq vəsaitlər, müxbir hesablar üzrə məhdudiyyət qoyulmamış vəsaitlər, eləcə də overnəyət depozitləri və ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan depozitlər daxildir. Verilmə tarixində istifadəsi üç aydan çox müddətə məhdudiyyət qoyulmuş vəsaitlər maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarda pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakı səbəblərə görə amortizasiya olunmuş dəyərle qeydə alınır: (i) müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanılır və həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarətdir və (ii) MZVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmir.

Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər. Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər digər banklarda və kredit təşkilatlarında yerləşdirilmiş ilkin ödəmə müddəti üç aydan artıq olan depozitlərdən ibarətdir. Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər (i) müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanıldıqda və həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərini əks etdirdikdə və (ii) MZVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmədikdə amortizasiya olunmuş dəyərle uçota alınır.

Borc qiymətli kağızlara investisiyalar. Biznes modelə və pul axınlarının xüsusiyyətinə əsasən Bank borc qiymətli kağızları AD, DMGVƏD və ya MZVƏD kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirir. Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanıldıqda, həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərini əks etdirdikdə və uçot uyğunsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq üçün MZVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmədikdə amortizasiya olunmuş dəyərle uçota alınır.

Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək və satmaq üçün saxlanıldıqda, həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərini əks etdirdikdə və MZVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmədikdə DMGVƏD kateqoriyasında uçota alınır. Bu aktivlər üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanır və mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ehtimal olunan kredit zərərləri modelinə əsasən müəyyən edilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatı il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Balans dəyərindəki bütün digər dəyişikliklər sair məcmu gəlirdə qeydə alınır. Borc qiymətli kağızların tanınması dayandırıldıqda əvvəl sair məcmu gəlirdə tanınan məcmu gəlir və ya zərər sair məcmu gəlirdən mənfəət və zərərə yenidən təsnifləşdirilir.

Borc qiymətli kağızlara investisiyalar amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən və ya DMGVƏD kateqoriyasına aid olunan maliyyə aktivləri üzrə tanınma meyarlarına cavab vermədikdə, MZVƏD kateqoriyasında uçota alınır. Bank, həmçinin ilkin tanınma zamanı yenidən təsnifləşdirmə hüququ olmadan öz mülahizəsinə əsasən borc qiymətli kağızlara investisiyaları MZVƏD kateqoriyasına təsnifləşdirə bilər (əgər bu, fərqli uçot metodları ilə tanınan və ya qiymətləndirilən maliyyə aktivləri və öhdəlikləri arasında uçot uyğunsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaldarsa).

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Müştərilərə verilmiş kreditlər. Müştərilərə verilmiş kreditlər müştərinin kreditini almaq və ya müştəriyə kredit vermək məqsədilə Bank tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır.

Biznes model və pul axınlarının xüsusiyyətini nəzərə alaraq, Bank müştərilərə verilmiş kreditləri və avansları aşağıdakı kateqoriyalardan birinə təsnifləşdirir: (i) AD: kreditlər müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanıldıqda, həmin pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərini əks etdirdikdə və könüllü olaraq MZVƏD kateqoriyasına aid edilmədikdə və (ii) MZVƏD: kreditlər YƏMFÖ, AD və ya DMGVƏD kateqoriyasında qiymətləndirmə meyarlarına uyğun olmadıqda MZVƏD kateqoriyasında ölçülür.

Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə gələcəkyönümlü modellərə əsasən müəyyən edilir. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsində istifadə edilən ilkin məlumatlar, fərziyyələr və hesablama üsulları haqqında məlumat, eləcə də Bank tərəfindən gələcəkyönümlü məlumatların ehtimal olunan kredit zərərləri modellərinə daxil edilməsi qaydası 27 sayılı Qeyddə göstərilir.

Kreditlər ilə bağlı öhdəliklər. Bank kreditlərin verilməsi üçün öhdəliklər götürür. Belə öhdəliklər geri çağırılmayan öhdəliklər və ya geri çağırılması yalnız əhəmiyyətli dərəcədə mənfi dəyişikliklərə cavab olaraq mümkün olan öhdəliklərdir. Belə öhdəliklər ilkin olaraq adətən alınan ödəniş məbləği ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərle tanınır. Bu məbləğ Bank tərəfindən müəyyən kredit müqaviləsinin bağlanacağı və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun istifadəsini planlaşdırmayacağı ehtimal olunan hallar istisna olmaqla, öhdəliyin müddəti ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir; kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə bağlı belə komissiya gəlirləri gələcək dövrlərin gəlirləri kimi uçota alınır və ilkin tanınma zamanı kreditin qalıq dəyərinə daxil edilir.

Hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliklər aşağıdakı qaydada qiymətləndirilir: (i) ilkin tanınma zamanı amortizasiya olunmamış qalıq məbləğində və (ii) EOKZ modeli əsasında müəyyən edilmiş zərər üzrə ehtiyatın məbləğində. Öhdəlik bazar faiz dərəcəsindən aşağı faizlə kreditin verilməsini nəzərdə tutmadıqda, öhdəlik bu iki məbləğdən daha yüksək olanı ilə qiymətləndirilir. Kreditlərin verilməsi ilə bağlı öhdəliklərin qalıq dəyəri öhdəliklərə aid edilir. Kredit və istifadə edilməmiş kredit öhdəliyindən ibarət olan müqavilələrdə Bank istifadə edilməmiş kredit komponenti və kredit komponenti üzrə EOKZ-ni ayrıca müəyyən edə bilmədikdə, istifadə edilməmiş kredit üzrə EOKZ kredit zərərləri üzrə ehtiyat ilə birlikdə tanınır. Verilmiş kredit və istifadə edilməmiş kredit öhdəliyi üzrə məcmu EOKZ kreditin ümumi qalıq dəyərindən artıq olduqda, artıq olan hissə öhdəlik kimi tanınır.

Maliyyə zamanətləri. Maliyyə zamanətləri müəyyən debitorun borc aləti üzrə ilkin və ya dəyişdirilmiş şərtlərə əsasən ödənişləri vaxtında həyata keçirə bilmədiyi halda zamanət sahibinə dəymiş zərərin əvəzinin ödənilməsini Bankdan tələb edir. Maliyyə zamanətləri ilkin olaraq adətən alınan komissiya məbləğinə bərabər olan ədalətli dəyərle tanınır. Bu məbləğ zamanətin müddəti ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda zamanətlər aşağıdakı məbləğlərdən daha yüksək olanı ilə qiymətləndirilir: (i) zamanət üzrə zərər məbləği üçün gözlənilən zərər modeli ilə müəyyən edilən ehtiyat və (ii) ilkin tanınma zamanı amortizasiya olunmamış məbləğin qalığı.

Vergilər. Hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonuna qüvvəyə minmiş qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq əks etdirilir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Lakin həmin və ya başqa dövrdə digər məcmu gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan əməliyyatlara aid olan vergilər digər məcmu gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır. Cari il üzrə mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanır.

Cari vergilər cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya vergi orqanları tərəfindən geri qaytarılacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə keçmiş illərin vergi zərərləri və maliyyə hesabatlarında aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və qalıq dəyəri arasında yaranan müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır.

İlkin tanınma zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanır (müəssisələrin birləşməsi halları istisna olmaqla).

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktiv və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri vergi tutulan gələcək gəlirlərin yaranması və bu gəlirlər üzrə çıxılmaların istifadə edilməsi ehtimalını nəzərə alaraq tanınır.

Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları ilə bağlı Azərbaycanda müxtəlif növ vergilər, məsələn ƏDV, əmlak vergisi, mənbədə tutulan vergi və s. tutulur. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərinin tərkibinə daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqlar. Avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla ilkin dəyərle tanınır. Tanınma meyarına uyğun gələndə, avadanlıqların bir hissəsinin əvəz edilməsi xərcləri yarandığı zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcudluğunu qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərinə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və ya zərərdə kapitalda göstərilən əvvəlki ilin yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından artıq olan hissəsi qədər tanınır. Aktivin istifadə dəyərini və ya satış üzrə məsrəflər çıxılmaqla ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyərsizləşmə zərəri bərpa edilir.

Aktivlərin silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərərdə sair gəlirin tərkibində tanınır.

İlk olaraq ilkin dəyərle tanındıqdan sonra nəqliyyat vasitələri yenidən qiymətləndirilmiş dəyərle uçota alınır. Həmin yenidən qiymətləndirilmiş dəyər yenidən qiymətləndirmə tarixində ədalətli dəyərdən sonradan yığılmış köhnəlməni və sonradan yığılmış dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaqla müəyyən edilir.

Qiymətləndirmə elə tezlikdə aparılır ki, yenidən qiymətləndirilən aktivin ədalətli dəyərinin qalıq dəyərindən çox fərqli olmaması təmin olunsun.

Yenidən qiymətləndirmə tarixinə yığılmış köhnəlmə aktivin ümumi qalıq dəyərindən silinir və xalis məbləğ aktivin yenidən qiymətləndirilmiş dəyərinə aid edilir. Yenidən qiymətləndirmə üzrə hər hansı əlavə vəsait digər məcmu gəlirə daxil edilmiş əmlak və avadanlıqlar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatına aid edilir. Lakin yenidən qiymətləndirmə üzrə hər hansı əlavə vəsait əvvəllər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilmiş həmin aktivin dəyərinin yenidən qiymətləndirmə nəticəsində azalmasını ləğv etdiyi halda, bu artma mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Yenidən qiymətləndirmə üzrə kəsir mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir, lakin bu halda həmin aktiv üzrə əvvəlki əlavə vəsaitlə birbaşa əvəzləşdirilən kəsir əmlak və avadanlıqlar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatında əlavə vəsaitlə birbaşa əvəzləşdirilir. Satış zamanı satılan konkret aktivə aid olan hər hansı yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

Amortizasiya. Aktiv istifadəyə hazır vəziyyətə gətirildikdə onun üçün amortizasiya hesablanır. Amortizasiya aktivlərin balans dəyərini aşağıda göstərilən ehtimal edilən istifadə müddətləri üzrə bərabər hissələrə bölməklə hesablanır:

	İllər
Mebel və qurğular	4-7
Kompüterlər və ofis avadanlığı	5
Nəqliyyat vasitələri	4-7
Digər əsas vəsaitlər	5
İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	müqavilənin müddəti ərzində

Aktivlərin qalıq dəyəri, istifadə müddəti və metodlarına hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır və lazım olduqda dəyişdirilir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, digər əməliyyat xərclərinə daxil edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Mülkiyyətə keçmiş əmlak. Bank ümidsiz kreditlər qarşılığında mülkiyyətə aldığı və satmağı nəzərdə tutduğu uzunmüddətli aktiv mülkiyyətə keçmiş əmlak kimi o halda təsnif edir ki, onların qalıq dəyərinin əsas etibarı ilə istifadə zamanı deyil, satış əməliyyatı nəticəsində ödənilməsi planlaşdırılsın.

Bank mülkiyyətə keçmiş əmlakı qalıq dəyərinin və ya satış xərclərini çıxmaqla ədalətli dəyərin ən aşağı məbləği ilə əks etdirir. Aktivin qalıq dəyərinin dəyərsizləşməsinə işarə edən hər hansı hadisə və ya şəraitin dəyişməsi baş verərsə, Bank, satış xərclərini çıxmaqla, dəyərin ədalətli dəyərə qədər ilkin və ya sonrakı silinməsi zamanı dəyərsizləşmə zərərini əks etdirir.

Qeyri-maddi aktivlər. Qeyri-maddi aktivlər kompüter proqramlarından və lisenziyalardan ibarətdir. Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyərlə ilə tanınır. İlkin tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərdən düşmə zərərini çıxmaqla ilkin dəyərlə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud olaraq müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərin böyük hissəsi üçün 10 illik faydalı istifadə müddəti ərzində amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərdən düşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərdən düşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır. Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərlə bağlı amortizasiya müddəti və metodları ən azından hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır.

Bankın icarəçi qismində çıxış etdiyi icarə müqavilələrinin uçuotu. Bank ofis sahələri və anbarları icarəyə götürür. İcarə müqavilələri Bankın icarəyə götürülmüş aktivini istifadə etdiyi tarixə müvafiq öhdəliklə birlikdə istifadə hüquqlu aktivlər kimi tanınır. Hər bir icarə ödənişi öhdəlik və maliyyə xərcləri arasında bölüşdürülür. Maliyyə xərcləri hər bir dövr üçün öhdəliyin qalığı üzrə sabit olaraq müntəzəm faiz dərəcəsini təmin etmək üçün icarə müddəti ərzində mənfəət və ya zərəre aid edilir. İlkin dəyərlə tanınan istifadə hüquqlu aktiv onun faydalı istifadə və ya icarə müddəti ərzində (bu müddətlərdən hansı daha tez başa çatarsa) düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir.

İcarə müqaviləsi üzrə yaranan öhdəliklər ilkin olaraq cari dəyərlə qiymətləndirilir. İcarə öhdəliklərinə aşağıdakı icarə ödənişlərinin xalis cari dəyəri daxildir:

- icarə üzrə alınacaq həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, sabit ödənişlər (məhiyyətə sabit ödənişlər daxil olmaqla);
- icarəyə götürənin əsaslandırılmış şəkildə əmin olduğu halda uzadılma variantı; və
- icarə müddəti ərzində icarəyə götürən icarəni ləğv etmə seçimini istifadə edərsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cərimə ödənişləri.

İcarə ödənişləri icarə müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılır. Bu faiz dərəcəsinin müəyyən edilməsi mümkün olmadıqda icarəyə götürənin borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi istifadə edilir. Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi icarəyə götürənin oxşar iqtisadi mühitdə istifadə hüquqlu aktivin dəyərinə oxşar məbləğdə aktiv əldə etməsi üçün eyni müddət və şərtlərlə zəruri olan vəsaitlərin cəlb edilməsi zamanı ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir.

İstifadə hüquqlu aktivlər aşağıdakılar nəzərə alınmaqla, ilkin dəyərlə qiymətləndirilir:

- icarə öhdəliyinin ilkin qiymətləndirmə məbləği;
- icarə üzrə həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, icarə müqaviləsinin başlanma tarixindən əvvəl aparılmış bütün icarə ödənişləri;
- bütün ilkin birbaşa xərclər; və
- bərpa xərcləri.

İstisna hal kimi, Bank qısamüddətli icarələri və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsinin uçuotunu icarə ödənişlərini düz xətt metodu ilə əməliyyat xərcləri kimi tanımaqla aparır.

İcarə müddətini müəyyən edərkən Bankın rəhbərliyi icarənin uzadılması və ya icarənin ləğv edilməsi hüquqlarının istifadəsi üçün iqtisadi stimula yaradan bütün fakt və şərtləri nəzərə alır. İcarənin uzadılması hüquqları (və ya icarənin ləğv edilməsi hüququnun istifadəsi müddətindən sonrakı dövrlərin) yalnız müqavilənin müddətinin uzadılacağına (və ya ləğv edilməyəcəyinə) əsaslı şəkildə əminlik olduqda icarə müddətinə daxil edilir.

Qiymətləndirməyə təsir edən mühüm hadisə baş verdikdə və ya şəraitdə əhəmiyyətli dəyişiklik olduqda və belə hallar icarəyə götürənin nəzarəti altında olduqda qiymətləndirmə yenidən nəzərdən keçirilməlidir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

İcarə müddətinin sonunda mülkiyyət hüququnun Banka keçəcəyi haqqında kifayət qədər əminlik olmadığı təqdirdə, tanınmış istifadə hüququ olan aktivlər ehtimal edilən faydalı istifadə müddəti və icarə müddətindən daha qısa olanı üzrə düz xətt metodu əsasında amortizasiya edilir. İstifadə hüququ olan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə hesablanır.

2024-cü il ərzində icarəyə verənlər tərəfindən Banka hər hansı icarə güzəşti verilməmişdir.

Müştərilərə və kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər. Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşması Bankın üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə müştəri hesabları, eləcə də fiziki və hüquqi şəxslər, dövlət və kredit təşkilatlarının müddətli depozitləri daxildir. Bu məbləğlər qeyri-törəmə öhdəlikləri əks etdirir və amortizasiya olunmuş dəyərle qeydə alınır.

Repo müqavilələri. Satış və repo müqavilələri əsasında satılmış qiymətli kağızlar təminatlı maliyyə vəsaitlərinin cəlb edilməsi əməliyyatı kimi tanınır və bu zaman qiymətli kağızlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilir, kontragentə olan öhdəliklər isə repo əməliyyatları üzrə kreditor borclarına daxil edilməklə, müvafiq olaraq kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlərdə və ya maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələrində tanınır. Satış qiyməti ilə geri alışı qiyməti arasındakı fərq faiz xərci kimi qeydə alınır və effektiv faiz metoduna əsasən repo müqaviləsinin müddəti ərzində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Nizamnamə kapitalı. Adi səhmlər nizamnamə kapitalı kimi təsnif edilir. Biznesin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq olan hissəsi əlavə kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər. Dividendlər elan olunub təsdiqləndiyi dövrdə kapitalda qeydə alınır. Hesabat dövründən sonra, lakin maliyyə hesabatlarının təsdiqlənməsindən əvvəl elan edilmiş dividendlər haqqında məlumat “hesabat tarixindən sonrakı hadisələr” qeydində açıqlanır. Mənfəətdən dividendlər və digər ödənişlər Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarına əsasən həyata keçirilir.

Şərti öhdəliklər. Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal ediləndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Gəlir və xərclərin tanınması. MZVƏD kateqoriyasına aid olan maliyyə alətləri istisna olmaqla, bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metoduna əsasən hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, əməliyyat xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və əməliyyat sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar alınmış və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən alınmış komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Bank kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri MZVƏD kateqoriyasına aid olunan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Faiz gəlirləri dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (3-cü Mərhələ) istisna olmaqla, maliyyə aktivlərinin ümumi qalığı dəyərinə effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə hesablanır. Belə aktivlər üzrə faiz gəlirini hesablayarkən EOKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aktivin amortizasiya olunmuş dəyərinə effektiv faiz dərəcəsi tətbiq edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

3-cü Mərhələyə aid edilmiş maliyyə aktivləri üzrə kredit riski sonradan aktivin dəyərsizləşmədiyi təqdirdə azalarsa və bu azalma obyektiv olaraq aktivin dəyərsizləşmiş kimi müəyyən edilməsindən sonra baş verən hadisə (yəni, aktivin bərpa edilməsi) ilə əlaqələndirilərsə, həmin aktiv 3-cü Mərhələdən yenidən təsnifləşdirilir (karantin qaydalarına uyğun olaraq) və faiz gəliri ümumi qalığı dəyərinə effektiv faiz dərəcəsi tətbiq etməklə hesablanır. Aktivin 3-cü Mərhələyə aid edilməsinə görə əvvəllər mənfəət və ya zərərdə tanınmayan, lakin aktivin bərpa edilməsindən sonra əldə edilməsi gözlənilən əlavə faiz gəliri dəyərsizləşmənin azalması kimi tanınır.

Haqq və komissiya gəlirləri. Bank haqq və komissiya gəlirlərini müştərilərə göstərdiyi xidmətlərdən əldə edir. Haqlardan əldə edilən gəlir aşağıdakı iki kateqoriyaya bölünə bilər:

- *Müəyyən zaman anında göstərilmiş xidmətlərdən komissiya gəliri*

Haqq və komissiya gəlirləri müştərinin Bank tərəfindən göstərilən xidmətlərin faydasını eyni anda qəbul və istifadə etdiyi müəyyən dövr ərzində düz xətt metodu ilə tanınır. Müəyyən müddətdə göstərilmiş xidmətlərdən komissiya gəliri həmin müddət ərzində hesablanır. Bu haqlara komissiya gəliri daxildir.

Kreditlərin verilməsi öhdəlikləri ilə bağlı haqlar (bu kreditlərin istifadə edilməsi ehtimalı yüksək olanda) və kreditlərlə bağlı digər haqlar (hər hansı əlavə xərclərlə birlikdə) gələcək dövrlərə aid edilir və kredit üzrə faktiki faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır.

- *Əməliyyat xidmətlərinin göstərilməsindən komissiya gəliri*

Haqq və komissiya gəlirləri Bank öz icra öhdəliyini yerinə yetirdiyi anda, adətən müvafiq əməliyyatı həyata keçirdikdən sonra tanınır. Alınmış və ya alınacaq haqq və komissiya məbləği fərqli icra öhdəlikləri kimi müəyyən edilmiş xidmətlər üzrə əməliyyat qiymətini əks etdirir. Üçüncü tərəf adından hər hansı əməliyyat və ya danışıqlarda iştirak müvafiq əməliyyat başa çatdıqdan sonra tanınır. Müəyyən gəlirlilik göstəriciləri ilə bağlı olan haqlar və ya haqqın komponentləri müvafiq meyarlar yerinə yetirildikdən sonra tanınır.

Xarici valyutaların alqı-satqısı və konvertasiyası. Bank xarici valyutaların alqı-satqısı və mübadiləsi üzrə əməliyyatları kassa və bank hesabları vasitəsilə həyata keçirir. Əməliyyatlar Bank tərəfindən müəyyən edilən və əməliyyat tarixlərində rəsmi məzənnədən fərqli olan məzənnə ilə aparılır. Rəsmi məzənnə ilə Bankın müəyyən etdiyi məzənnə arasındakı fərqlər müəyyən icra öhdəliyi yerinə yetirildiyi anda xarici valyuta əməliyyatları üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi tanınır.

Xarici valyutanın çevrilməsi. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Bankın əməliyyat və təqdimat valyutası olan Azərbaycan manatı ilə (“AZN”) təqdim edilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsindən istifadə etməklə funksional valyutada qeydə alınır. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə qüvvədə olan məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya yenidən çevrilir. Xarici valyutada olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün gəlirlər və zərərlər mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə xalis gəlir (zərər) satır maddəsi kimi tanınır. Xarici valyuta ilə olan və maya dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ilkin əməliyyatların tarixlərinə mövcud olan məzənnə ilə çevrilir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə ölçülən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnə ilə çevrilir.

Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatın müqavilə üzrə valyuta məzənnəsi ilə Mərkəzi Bankın əməliyyat tarixində qüvvədə olan məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə mübadilə əməliyyatları üzrə gəlir/zərərin tərkibində əks etdirilir.

Səhm üzrə mənfəət. Səhm üzrə mənfəət Bankın səhmdarlarının payına düşən mənfəət və ya zərəri hesabat ili ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayına bölməklə hesablanır.

İşçi heyəti ilə bağlı xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş haqlar üzrə ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Seqmentlər üzrə hesabat. Seqmentlər haqqında məlumat daxili hesabat qaydalarına əsasən hazırlanır və Bankın fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edən səlahiyyətli şəxsinə təqdim edilir. Gəlirləri, maliyyə nəticələri və ya aktivləri bütün seqmentlərin on faizini və ya artıq hissəsini təşkil edən seqmentlər ayrıca şəkildə açıqlanır.

4. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Maliyyə hesabatlarının MHBS Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun hazırlanması zamanı rəhbərlikdən uçot siyasətinin tətbiqinə və aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirlərin və xərclərin hesabat məbləğlərinə təsir edən mülahizələri, ehtimallar və fərziyyələr etmək tələb olunur. Faktiki nəticələr həmin ehtimallardan fərqli ola bilər.

Ehtimallar və onların əsasında olan fərziyyələr davamlı olaraq nəzərdən keçirilir. Ehtimallara düzəlişlər perspektiv olaraq tanınır.

Mülahizələr

Maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə ən əhəmiyyətli təsir göstərən uçot siyasətinin tətbiqi zamanı edilən tənqidi mülahizələrə dair məlumatlar aşağıdakı qeydlərdə təqdim olunmuşdur:

Kredit Riski üzrə Əhəmiyyətli Artım (“SICR”). Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını müəyyənləşdirmək üçün Bank hesabat tarixinin sonunda maliyyə alətinin ömürlük müddəti ərzində baş verən defolt riskini ilk dəfə tanınma tarixində mövcud olan risk ilə müqayisə edir. Qiymətləndirmə hesabat dövrünün sonunda kredit riskinin müəyyən bir səviyyəsinə çatmaq üçün deyil, kredit riskinin nisbi artımını təyin etmək məqsədilə nəzərdən keçirir. Bank müştəri portfelinin davranış aspektləri də daxil olmaqla, bir sıra amilləri özündə əhatə edən xüsusi say göstərmədən və xərc çəkmədən mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən gələcəkyönlü məlumatları nəzərə alır. Bankın rəhbərliyi kredit riskinin artması üzrə davranış göstəricilərini kredit alətləri üzrə gecikmələrin baş verməsindən öncə təyin etmiş və istər fərdi kredit aləti səviyyəsində, istərsə də alətin aid olduğu portfel səviyyəsində müvafiq gələcəklə bağlı məlumatları kredit riskinin dəyərləndirilməsi zamanı nəzərə almışdır. 27 sayılı Qeydə nəzər salın.

Borc alınmış vəsaitlərinin ilkin tanınması zamanı ədalətli dəyər. Rəhbərlik borc alınmış vəsaitlərin ədalətli dəyərinin onların balans dəyərinə yaxın olduğunu qiymətləndirmişdir. Bu qiymətləndirmə bazarda bu borc alınmış vəsaitlərə müqayisə edilə bilən başqa maliyyə alətlərinin olmadığı fikrinə əsaslanır. Borc alınmış vəsaitlər hökumət tərəfindən dəstəklənən, daha geniş bazar şərtlərinə uyğun olaraq dəyişməyən subsidiyalasdırılmış maliyyələşdirmə şərtləri ilə xarakterizə olunan aydın və ayrı bazarın bir hissəsi hesab olunur. Nəticə etibarilə, kredit riski profilində və ya mövcud bazar faiz dərəcələrində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verməmişdir (bax. Qeyd 15).

Maliyyə aktivlərinin modifikasiyası. Maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərində dəyişikliklər baş verdikdə (məsələn şərtlər yenidən razılaşdırıldıqda), Bankın rəhbərliyi ilk olaraq dəyişikliyin əhəmiyyətliyyətinə, ilkin tanınmış maliyyə aktivinə xitam verilməsi və ədalətli dəyerdə yeni maliyyə aktivinin tanınması zərurətinə nəzər yetirir. Bu dəyərləndirmə, əsasən, müvafiq mühasibat siyasətində təsvir edilmiş keyfiyyət parametrlərinə əsaslanır və kifayət qədər mülahizələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Xüsusən də, Bankın rəhbərliyi kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış və şərtləri yenidən razılaşdırılmış maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması və ikin tanınma zamanı kredit zərərinə məruz qalmış yeni alətin tanınmasına zərurətin olması məsələsində mülahizələrdən istifadə edir. Tanınmaya xitam verilməsi üzrə dəyərləndirmə zamanı müqavilə şərtlərinə edilən dəyişikliklərin kredit aləti üzrə gözlənilən (məhz müqavilə üzrə deyil gözlənilən) nağd pul vəsaitlərin hərəkətinə edilən təsir üzrə risk və mükafatlar nəzərə alınır. Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, belə kreditlərin şərtlərinin yenidən razılaşdırılması nəticəsində risk və mükafatlar dəyişməmiş, buna görə də bütün belə kreditlər üzrə kredit alətinin tanınmasına xitam verilməmiş və kredit dəyərsizləşməsi üzrə aid olduğu mərhələdən digərinə köçürülməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin silinmə siyasəti. Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Bankın bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Bank belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Borcların silinməsi tanınmanın dayandırılması hesab edilir. Bank müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, barəsində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülməli maliyyə aktivlərini silə bilər. Yekun məhkəmə qərarı olan işlər İdarə Heyətinin təqdimatına əsasən Müşahidə Şurasının protokolları əsasında məhkəmə qərarı ilə müəyyən edilmiş məbləğ miqdarında balansdankənar hesaba köçürülür. Bu səbəbdən defolt olmuş kreditlərin ümumi qalığı dəyərli silinmişdir. Hər hansı sonrakı bərpalar kredit zərəri ehtiyatına daxil edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

İcarə müddətinin müəyyən edilməsi. Bank müqaviləyə xitam verilməsi ilə bağlı bir tərəfin digərinə 3 ay əvvəl bildiriş göndərməyəcəyi halda avtomatik olaraq yenilənən müddətsiz müqavilələr əsasında üçüncü tərəflərdən ofis sahələri icarəyə götürür. Bank belə müqavilələr üzrə ləğv etmə seçimi olmayan icarə müddətini müəyyən edərkən müqavilələrə xitam veriləcəyi halda tətbiq ediləcək cərimələri, o cümlədən icarəyə götürülmüş əmlakın əsaslı təmiri, yerdəyişmə xərcləri və ya binaların Bankın fəaliyyəti üçün əhəmiyyəti kimi iqtisadi antistimulları nəzərə alır. Bunun nəticəsində dəyəri əhəmiyyətli olan ofis sahələrinin icarə müddəti 3-5 il müəyyən edilmişdir.

EOKZ ehtiyatının ölçülməsi. EOKZ-nin ölçülməsi metodologiyanın, modelin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirdən mühüm bir təxmindir. EOKZ ölçülməsi üzrə metodologiya 27 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri ehtiyat üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”) və defolt zamanı yaranan zərər (“DZY”), eləcə də makroiqtisadi ssenarilər modelləri. Bank, müntəzəm olaraq, ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir.

5. YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

Bir sıra yeni standartlar 1 yanvar 2024-cü il tarixindən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir və onların erkən tətbiqinə icazə verilir. Lakin Bank hazırkı maliyyə hesabatlarını tərtib edərkən yeni və ya təkmilləşdirilmiş standartları erkən tətbiq etməmişdir.

(i) MHBS 18 Maliyyə hesabatlarının təqdimatı və açıqlanması

MHBS 18 MUBS 1-in Maliyyə hesabatlarının təqdimatı bəndini əvəz edəcək və 1 yanvar 2027-ci il tarixində və ya həmin tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün tətbiq edilir. Yeni standartda aşağıdakı yeni tələblər təqdim edilir:

- Müəssisələrdən mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda bütün gəlir və xərcləri beş kateqoriyaya, yəni əməliyyat, investisiya, maliyyələşdirmə, dayandırılmış fəaliyyətlər və mənfəət vergisi kateqoriyalarına təsnif etmələri tələb olunur. Müəssisələrdən, həmçinin yeni müəyyən edilmiş əməliyyat mənfəətinin ara cəmini təqdim etmələri tələb olunur. Müəssisələrin xalis mənfəəti dəyişməyəcək.
- Rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilmiş effektivlik ölçüləri maliyyə hesabatlarında bir qeyddə açıqlanır.
- Maliyyə hesabatlarında məlumatların qruplaşdırılmasına dair təkmil təlimat verilir.
- Bundan əlavə, bütün müəssisələrdən əməliyyat pul vəsaitlərinin hərəkətini bilavasitə metod əsasında təqdim edərkən pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın başlanğıc nöqtəsi kimi əməliyyat mənfəətinin ara cəmindən istifadə etmələri tələb olunur.

Müəssisə hələ də yeni standartın təsirini qiymətləndirmək prosesindədir, xüsusən də Müəssisənin mənfəət və ya zərər haqqında hesabatının strukturu, pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat və rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilmiş effektivlik ölçüləri üçün tələb olunan əlavə açıqlamalar baxımından.

(ii) Digər mühasibat uçotu standartları

Aşağıdakı yeni və təkmilləşdirilmiş standartların və şərhlərin Şirkətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməyəcəyi gözlənilir.

- Mübadilə qabiliyyətinin olmaması (MUBS 21-ə düzəlişlər).
- Maliyyə alətlərinin təsnifatı və ölçülməsi (MHBS 9 və MHBS 7-yə düzəlişlər).

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

6. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Nağd pul vəsaitləri	18,259	17,126
ARMB-də müddəti 90 gündən az olan müddətli depozitlər	23,000	30,000
Digər banklardakı və maliyyə təşkilatlarındakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	5,816	10,710
ARMB-dəki məcburi ehtiyat	12,726	10,240
ARMB-dəki qalıqlar (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa)	4,585	2,205
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	64,386	70,281

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Bankın digər bankdakı və maliyyə təşkilatlardakı 8 müxbir hesabı və overnayt depozitlərinin qalığı 100 min AZN-dən çox olmuşdur (31 dekabr 2023-cü il: 9 bank). Bu qalıqların ümumi məbləği 5,277 min AZN təşkil etmişdir (31 dekabr 2023-cü il: 10,090 min AZN).

31 dekabr 2024-cü il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit riskinin ödəmə qabiliyyəti dərəcələrinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Bankın kredit riskinin təsnifatı sistemi 27 sayılı Qeyddə təsvir edilir.

	ARMB-dəki qalıqlar	Müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
- Ən yüksək dərəcə	-	3,794	3,794
- Yüksək dərəcə	40,311	1,935	42,246
- Orta dərəcə	-	87	87
Nağd pul çıxılmaqla, cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	40,311	5,816	46,127

31 dekabr 2023-cü il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit riskinin ödəmə qabiliyyəti dərəcələrinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir. Bankın kredit riskinin təsnifatı sistemi 27 sayılı Qeyddə təsvir edilir.

	ARMB-dəki qalıqlar	Müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
- Ən yüksək dərəcə	-	9,091	9,091
- Yüksək dərəcə	42,445	1,452	43,897
- Orta dərəcə	-	167	167
Nağd pul çıxılmaqla, cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	42,445	10,710	53,155

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi məqsədilə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə qalıqlar 1-ci Mərhələyə aid edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə gözlənilən kredit zərərlərinin məbləği əhəmiyyətli olmadığına görə Bank 31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmamışdır. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi yanaşması

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

27 sayılı Qeyddə göstərilir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə kredit təşkilatları əvvəlki ay üzrə müştərilərdən cəlb edilmiş manatla müəyyən öhdəliklərin orta qalıqlarının 5%-i məbləğində və əvvəlki ay üzrə xarici valyutada müəyyən öhdəliklərin orta qalıqlarının 6%-i məbləğində ARMB-də faizsiz nağd pul depoziti saxlamalıdırlar (məcburi ehtiyat) (2023: müvafiq olaraq 5% və 6%).

7. KREDİT TƏŞKİLATLARINDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR

Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Kredit təşkilatlarında girov qoyulmuş hesablar	1,990	1,904
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	1,990	1,904

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsait qalıqlarına Bank tərəfindən plastik kart əməliyyatları üçün yerləşdirilmiş 1,990 min AZN (31 dekabr 2023: 1,904 min AZN) məbləğində bloklanmış zəmanət depozitləri daxildir.

EOKZ-nin ölçülməsi məqsədi üçün kredit təşkilatlarından alınacaq borc qalıqları 1-ci Mərhələyə daxil edilir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2024-cü il tarixinə kredit riski dərəcələri əsasında kredit keyfiyyətinə görə kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlərin təhlili təqdim olunur. Bank tərəfindən istifadə olunan kredit riskinin qiymətləndirilməsi sistemi barədə məlumat üçün 27 sayılı Qeydə baxın. 31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə aşağıda təqdim olunan kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlərin qalıq dəyərləri, həmçinin, Bankın bu aktivlər üzrə kredit riskinə məruz qaldığı maksimum məbləği əks etdirirlər:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
<i>Digər banklarda yerləşdirmələr</i>		
- Yüksək dərəcə	1,990	1,904
Qalıq dəyəri	1,990	1,904

31 dekabr 2024-cü il tarixinə kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı mövcud deyil (31 dekabr 2023-cü il: sıfır).

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

8. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin ümumi qalıq dəyəri	509,942	419,327
Çıxılsın: kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(10,351)	(6,351)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	499,591	412,976

31 dekabr 2024-cü və 31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin və avansların ümumi qalıq dəyəri və kredit zərərləri üzrə ehtiyatın kateqoriyalar üzrə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2024-cü il			31 dekabr 2023-cü il		
	Ümumi qalıq dəyəri	Kredit zərəri üzrə ehtiyat	Qalıq dəyəri	Ümumi qalıq dəyəri	Kredit zərəri üzrə ehtiyat	Qalıq dəyəri
<i>Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər</i>						
Korporativ kreditlər	112,668	(2,260)	110,408	99,166	(1,959)	97,207
<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər</i>						
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri	224,053	(7,237)	216,816	190,657	(3,601)	187,056
İpoteka kreditləri	108,838	(228)	108,610	101,924	(225)	101,699
Mikro biznes kreditləri	64,383	(626)	63,757	27,580	(566)	27,014
 Amortizasiya olunmuş dəyərlə müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər və avanslar	 509,942	 (10,351)	 499,591	 419,327	 (6,351)	 412,976

2023-cü ildə Bank “Günaybank” ASC və “Muğanbank” ASC-dən 55,283 min AZN məbləğində ipoteka portfeli əldə etmişdir. Bu əldə etmə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin müvafiq olaraq 16 may 2023-cü il və 18 oktyabr 2023-cü il tarixli qərarı ilə adıçəkilən iki defolt bankın lisenziyalarının ləğv edilməsinə uyğun olaraq həyata keçirilmişdir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə İpoteka kreditləri qalıqlarına “Günaybank” ASC və “Muğanbank” ASC-dən alınmış, ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərlə tanınmış, ümumilikdə 53,494 min AZN məbləğində olan kreditlər daxildir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəllərdə hesabat dövrü ilə müqayisəli dövrlərin əvvəlinə və sonuna amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə kredit zərərləri üzrə ehtiyatda və ümumi qalıq dəyərində dəyişikliklər açıqlanır:

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Korporativ kreditlər								
1 yanvar 2024-cü il tarixinə	973	228	758	1,959	93,951	3,198	2,017	99,166
1-ci Mərhələyə köçürmə	93	(93)	-	-	469	(469)	-	-
2-ci Mərhələyə köçürmə	(125)	180	(55)	-	(2,044)	2,083	(39)	-
3-cü Mərhələyə köçürmə	(39)	(47)	86	-	(848)	(324)	1,172	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	783	-	-	783	83,050	52	136	83,238
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/yenidən qiymətləndirmə	(839)	69	31	(739)	(67,221)	(2,294)	(345)	(69,860)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	(113)	42	(62)	(133)
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	12	12	-	-	12	12
Silinmələr	-	-	(568)	(568)	-	-	(568)	(568)
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	813	813	-	-	813	813
31 dekabr 2024-cü il tarixinə	846	337	1,077	2,260	107,244	2,288	3,136	112,668
	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Korporativ kreditlər								
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	455	48	1,195	1,698	78,881	1,176	3,816	83,873
1-ci Mərhələyə köçürmə	-	-	-	-	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürmə	(132)	182	(50)	-	(2,320)	2,687	(367)	-
3-cü Mərhələyə köçürmə	(6)	(1)	7	-	(437)	(131)	568	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	979	-	-	979	82,804	-	-	82,804
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/yenidən qiymətləndirmə	(323)	(1)	(3,312)	(3,636)	(65,270)	(548)	(5,022)	(70,840)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	293	14	104	411
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	64	64	-	-	64	64
Silinmələr	-	-	(917)	(917)	-	-	(917)	(917)
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	3,771	3,771	-	-	3,771	3,771
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	973	228	758	1,959	93,951	3,198	2,017	99,166

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri								
1 yanvar 2024-cü il tarixinə	1,144	246	2,211	3,601	184,824	2,625	3,208	190,657
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	95	(82)	(13)	-	675	(662)	(13)	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(2,662)	2,717	(55)	-	(9,394)	9,463	(69)	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(172)	(23)	195	-	(1,210)	(236)	1,446	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	4,789	-	-	4,789	170,321	138	238	170,697
Tanınması								
dayandırılmış və								
ödənilmiş/ yenidən								
qiymətləndirmə	(511)	386	1,491	1,366	(133,320)	(1,050)	(402)	(134,772)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	(173)	74	89	(10)
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	49	49	-	-	49	49
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	2,068	2,068	-	-	2,068	2,068
Silinmələr	-	-	(4,636)	(4,636)	-	-	(4,636)	(4,636)

31 dekabr 2024-cü il tarixində	2,683	3,244	1,310	7,237	211,723	10,352	1,978	224,053
---------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	----------------	---------------	--------------	----------------

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri								
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	557	60	2,045	2,662	153,234	1,267	3,195	157,696
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	97	(5)	(92)	-	235	(69)	(166)	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(210)	216	(6)	-	(2,798)	2,804	(6)	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(877)	(15)	892	-	(3,074)	(231)	3,305	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	2,042	-	-	2,042	160,654	-	-	160,654
Tanınması								
dayandırılmış və								
ödənilmiş/ yenidən								
qiymətləndirmə	(465)	(10)	1,285	810	(124,089)	(1,180)	(1,593)	(126,862)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	662	34	386	1,082
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	177	177	-	-	177	177
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	1,909	1,909	-	-	1,909	1,999
Silinmələr	-	-	(3,999)	(3,999)	-	-	(3,999)	(3,999)

31 dekabr 2023-cü il tarixində	1,144	246	2,211	3,601	184,824	2,625	3,208	190,657
---------------------------------------	--------------	------------	--------------	--------------	----------------	--------------	--------------	----------------

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
<i>İpoteka kreditləri</i>								
1 yanvar 2024-cü il tarixinə	75	19	131	225	100,865	761	298	101,924
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	76	(12)	(64)	-	625	(496)	(129)	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	-	-	-	-	(139)	139	-	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	-	(3)	3	-	(282)	(136)	418	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	24	-	-	24	15,073	179	10	15,262
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(93)	(4)	70	(27)	(7,953)	(269)	(124)	(8,346)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	(17)	1	8	(8)
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	6	6	-	-	6	6
31 dekabr 2024-cü il tarixində	82	-	146	228	108,172	179	487	108,838

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
<i>İpoteka kreditləri</i>								
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	51	5	-	56	37,511	108	-	37,619
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	4	(4)	-	-	75	(75)	-	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(19)	19	-	-	(930)	930	-	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(146)	(22)	168	-	(308)	(71)	379	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	233	23	-	256	95,350	163	-	95,513
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(48)	(2)	(41)	(91)	(30,860)	(294)	(85)	(31,239)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	27	-	-	27
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	4	4	-	-	4	4
31 dekabr 2023-cü il tarixində	75	19	131	225	100,865	761	298	101,924

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Mikro biznes kreditləri								
1 yanvar 2024-cü il tarixinə	368	34	164	566	26,784	320	476	27,580
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	16	(16)	-	-	91	(91)	-	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(1)	20	(19)	-	(52)	93	(41)	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(2)	-	2	-	(138)	-	138	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	365	-	-	365	48,480	10	14	48,504
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(216)	(31)	(193)	(440)	(11,086)	(271)	(436)	(11,793)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	(18)	-	(25)	(43)
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	(1)	(1)	-	-	(1)	(1)
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	387	387	-	-	387	387
Silinmələr	-	-	(251)	(251)	-	-	(251)	(251)
31 dekabr 2024-cü il tarixində	530	7	89	626	64,061	61	261	64,383

	Kredit zərəri üzrə ehtiyat				Ümumi qalıq dəyəri			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Mikro biznes kreditləri								
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	219	13	494	726	23,683	234	985	24,902
- 1-ci Mərhələyə köçürmə	-	-	-	-	-	-	-	-
- 2-ci Mərhələyə köçürmə	(6)	21	(15)	-	(328)	343	(15)	-
- 3-cü Mərhələyə köçürmə	(69)	(13)	82	-	(254)	(141)	395	-
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni kreditlər	355	-	-	355	21,387	-	-	21,387
Tanınması dayandırılmış və ödənilmiş/ yenidən qiymətləndirmə	(131)	13	(581)	(699)	(17,731)	(117)	(1,099)	(18,947)
Hesablanmış faizlərdə dəyişikliklər	-	-	-	-	27	1	26	54
Diskontun ləğvi (3-cü Mərhələ üçün)	-	-	18	18	-	-	18	18
Əvvəl silinmiş kreditlərin bərpası	-	-	524	524	-	-	524	524
Silinmələr	-	-	(358)	(358)	-	-	(358)	(358)
31 dekabr 2023-cü il tarixində	368	34	164	566	26,784	320	476	27,580

Dövr ərzində müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə kredit zərərləri üçün ehtiyata müxtəlif amillər təsir göstərir. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi haqqında məlumat 29 sayılı Qeyddə göstərilir. Əsas dəyişikliklər aşağıdakılardır:

- Dövr ərzində kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması (və ya azalması) və ya dəyərsizləşməsi və sonradan 12 aylıq və bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərlərinin artması (və ya azalması) səbəbindən 1-ci, 2-ci və 3-cü Mərhələlər arasında köçürmələr;
- Dövr ərzində tanınmış yeni maliyyə alətləri üzrə əlavə ehtiyatların hesablanması, eləcə də dövr ərzində maliyyə alətlərinin tanınmasının dayandırılması nəticəsində ehtiyatın azaldılması;
- Dövr ərzində silinmiş aktivlər üzrə ehtiyatların silinməsi.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə amortizasiya dəyəri ilə ölçülən və EOKZ ehtiyatının uçota alındığı müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə kredit riskinin təhlili göstərilmişdir. Aşağıdakı müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların qalıq dəyəri də Bankın bu kreditlər üzrə kredit riskinə məruz qaldığı maksimum məbləği əks etdirir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə korporativ müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Korporativ kreditlər				
30 gündən az gecikdirilmiş	107,244	233	1,256	108,733
30-90 gün gecikdirilmiş	-	2,055	483	2,538
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	286	286
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	577	577
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	534	534
Ümumi qalıq dəyəri	107,244	2,288	3,136	112,668
Kredit zərəri ehtiyatı	(847)	(337)	(1,076)	(2,260)
Qalıq dəyəri	106,397	1,951	2,060	110,408
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	211,723	7,127	269	219,119
30-90 gün gecikdirilmiş	-	3,224	24	3,248
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	112	112
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	1,184	1,184
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	390	390
Ümumi qalıq dəyəri	211,723	10,351	1,979	224,053
Kredit zərəri ehtiyatı	(2,684)	(3,244)	(1,309)	(7,237)
Qalıq dəyəri	209,039	7,107	670	216,816
İpoteka kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	108,173	-	-	108,173
30-90 gün gecikdirilmiş	-	179	-	179
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	250	250
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	236	236
Ümumi qalıq dəyəri	108,173	179	486	108,838
Kredit zərəri ehtiyatı	(58)	(24)	(146)	(228)
Qalıq dəyəri	108,115	155	340	108,610
Mikro-biznes kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	64,062	9	-	64,071
30-90 gün gecikdirilmiş	-	52	133	185
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	45	45
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	-	-
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	82	82
Ümumi qalıq dəyəri	64,062	61	260	64,383
Kredit zərəri ehtiyatı	(530)	(7)	(89)	(626)
Qalıq dəyəri	63,532	54	171	63,757

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixinə korporativ müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Korporativ kreditlər				
30 gündən az gecikdirilmiş	93,950	2,788	308	97,046
30-90 gün gecikdirilmiş	-	412	247	659
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	527	527
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	130	130
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	804	804
Ümumi qalıq dəyəri	93,950	3,200	2,016	99,166
Kredit zərəri ehtiyatı	(973)	(229)	(757)	(1,959)
Qalıq dəyəri	92,977	2,971	1,259	97,207
Ümumi məqsədli istehlak kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	184,824	1,604	392	186,820
30-90 gün gecikdirilmiş	-	1,021	85	1,106
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	834	834
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	1,335	1,335
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	562	562
Ümumi qalıq dəyəri	184,824	2,625	3,208	190,657
Kredit zərəri ehtiyatı	(1,144)	(246)	(2,211)	(3,601)
Qalıq dəyəri	183,680	2,379	997	187,056
İpoteka kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	100,865	270	-	101,135
30-90 gün gecikdirilmiş	-	491	-	491
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	298	298
Ümumi qalıq dəyəri	100,865	761	298	101,924
Kredit zərəri ehtiyatı	(75)	(19)	(131)	(225)
Qalıq dəyəri	100,790	742	167	101,699
Mikro-biznes kreditləri				
30 gündən az gecikdirilmiş	26,784	32	70	26,886
30-90 gün gecikdirilmiş	-	288	12	300
91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	72	72
181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	10	10
360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	312	312
Ümumi qalıq dəyəri	26,784	320	476	27,580
Kredit zərəri ehtiyatı	(368)	(34)	(164)	(566)
Qalıq dəyəri	26,416	286	312	27,014

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2024		2023	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	330,556	66.17	295,266	71.5
Ticarət və xidmət	129,107	25.84	97,992	23.73
İstehsal	18,026	3.61	10,715	2.59
Kənd təsərrüfatı və qida emalı	14,543	2.91	1,430	0.35
Daşınmaz əmlak	4,817	0.96	4,494	1.09
Energetika	1,149	0.28	1,672	0.40
Tikinti	1,392	0.23	1,407	0.34
Cəmi AD ilə ölçülən müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	499,591	100	412,976	100

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə Bankın kredit portfelində qalığı məcmu kapitalın 10%-dən yuxarı olan heç bir tək borcalanı olmamışdır (30 sayılı Qeyd).

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının normativlərinə uyğun olaraq, kreditlər yalnız İdarə Heyətinin qərarı ilə və ya xüsusi hallarda məhkəmə qərarı ilə silinə bilər.

Tələb olunan girovun məbləği və növü biznes tərəfdaşının kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin münasibliyi və girovların qiymətləndirməsi müvafiq qaydada tənzimlənir.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərinə nəzarət edir, müvafiq razılaşmaya uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və ehtimal olunan kredit zərərlərinin münasibliyi nəzərdən keçirdiyi zaman əldə etdiyi girovun bazar dəyərinə nəzarət edir.

Kreditlər üzrə təminatın alınması ilə bağlı Bankın siyasəti hesabat dövrü ərzində əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməmiş və əvvəlki dövrdən etibarən Bankın saxladığı təminatın ümumi keyfiyyətində ciddi dəyişiklik olmamışdır.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər üzrə təminat haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Ümumi məqsədli müştəri kreditləri	İpoteka kreditləri	Mikro biznes kreditləri	Cəmi
Daşınmaz əmlak	88,654	947	108,610	32,448	230,659
Pul depozitləri	423	4,035	-	90	4,548
Digər aktivlər	7,055	24,851	-	3,557	35,463
Cəmi	96,132	29,833	108,610	36,095	270,670
Təminatsız kreditlər*	14,276	186,983	-	27,662	228,921
Cəmi müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər və avansların qalıq dəyəri (amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən hər bir kredit kateqoriyası üzrə kredit riskini əks etdirən məbləğ)	110,408	216,816	108,610	63,757	499,591

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixinə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər üzrə təminat haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Ümumi məqsədli müştəri kreditləri	İpoteka kreditləri	Mikro biznes kreditləri	Cəmi
Daşınmaz əmlak	75,548	473	101,649	23,730	201,278
Pul depozitləri	1,316	3,863	50	195	5,424
Digər aktivlər	9,032	15,769	-	1,158	25,959
Cəmi	85,896	20,105	101,699	25,083	232,783
Təminatsız kreditlər *	11,311	166,951	-	1,931	180,193
Cəmi müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər və avansların qalıq dəyəri (amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən hər bir kredit kateqoriyası üzrə kredit riskini əks etdirən məbləğ)	97,207	187,056	101,699	27,014	412,976

* Üçüncü tərəflərin zəmanətləri ilə təminat verilmiş kreditlər təminatsız kreditlərə daxildir.

Digər aktivlərə əsasən, avtomobil, avadanlıq və qiymətli metallar daxildir. Kreditlərin qalıq dəyəri girov qoyulmuş aktivlərin likvidlik səviyyəsinə görə bölüşdürülmüşdür.

Təminat və kreditin keyfiyyətini artıran digər mexanizmlər vasitəsilə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən maliyyə aktivləri üzrə kredit riskinin azalma səviyyəsi aşağıdakı aktivlər üçün təminatın dəyərini ayrıca açıqlamaqla göstərilir: (i) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini artıran digər mexanizmlər aktivin qalıq dəyərində bərabər və ya ondan artıq olan aktivlər (“dəyərindən artıq təminatlı aktivlər”) və (ii) təminat və kreditin keyfiyyətini artıran digər mexanizmlər aktivin qalıq dəyərindən az olan aktivlər (“dəyərindən az təminatlı aktivlər”).

31 dekabr 2024-cü il tarixinə 3-cü Mərhələdə olan dəyərsizləşmiş və ya dəyərsizləşməmiş bütün kreditlər üzrə təminatın effekti aşağıda göstərilir:

	Dəyərindən artıq təminatlı aktivlər		Dəyərindən az təminatlı aktivlər	
	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın dəyəri	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın dəyəri
<i>Korporativ müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər</i>				
Korporativ kreditlər	1,585	9,245	474	214
<i>Fiziki şəxslərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər</i>				
Ümumi məqsədli müştəri kreditləri	21	242	515	9
İpoteka kreditləri	337	741	-	-
Mikro biznes kreditləri	163	568	9	-
Cəmi	2,106	10,796	998	223

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixinə 3-cü Mərhələdə olan dəyərsizləşmiş və ya dəyərsizləşməmiş bütün kreditlər üzrə təminatın effekti aşağıda göstərilir:

	Dəyərindən artıq təminatlı aktivlər		Dəyərindən az təminatlı aktivlər	
	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın dəyəri	Aktivlərin qalıq dəyəri	Təminatın dəyəri
Korporativ müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər				
Korporativ kreditlər	1,153	7,977	106	55
Fiziki şəxslərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlər				
Ümumi məqsədli müştəri kreditləri	54	479	943	9
İpoteka kreditləri	167	492	-	-
Mikro biznes kreditləri	242	1,232	70	57
Cəmi	1,616	10,180	1,119	121

9. BORC QIYMƏTLİ KAĞIZLARINA İNVESTİSİYA

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc qiymətli kağızları	29,313	53,202
Cəmi borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	29,313	53,202

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə borc qiymətli kağızlara investisiyaların qiymətləndirmə kateqoriyaları və növləri üzrə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir :

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
ABŞ Xəzinədarlıq istiqrazları	3,468	-
Azərbaycanın dövlət istiqrazları	23,271	49,183
Korporativ istiqrazlar	2,618	4,105
Cəmi borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	29,357	53,288
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	(44)	(86)
Cəmi borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	29,313	53,202

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

(a) Amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən borc qiymətli kağızlarına investisiyalar

Aşağıdakı cədvəldə kredit riski səviyyələri əsasında amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən borc qiymətli kağızların kredit keyfiyyətinə görə təhlil göstərilmişdir. Bank tərəfindən istifadə edilən kredit riskinin təsnifatı sistemi və EOKZ-nin qiymətləndirilməsi yanaşması, o cümlədən amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən borc qiymətli kağızlara tətbiq edilən defolt və KRƏA anlayışları haqqında məlumat üçün 27 sayılı Qeydə baxın.

EOKZ-nin ölçülməsi məqsədi üçün kredit təşkilatlarından alınacaq borc qalıqları Mərhələ 1-ə daxil edilir.

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən borc qiymətli kağızların qalıq dəyərləri, həmçinin bu aktivlər üzrə Bankın məruz qaldığı kredit riskinin maksimal dərəcəsi aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
ABŞ Xəzinədarlıq istiqrazları		
- Ən yüksək dərəcə	3,468	-
Ümumi qalıq dəyəri	3,468	-
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	-	-
Ümumi qalıq dəyəri	3,468	-
Azərbaycanın dövlət istiqrazları		
- Yüksək dərəcə	23,271	49,183
Ümumi qalıq dəyəri	23,271	49,183
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	(38)	(59)
Qalıq dəyəri	23,233	49,124
Korporativ istiqrazlar		
- Yüksək dərəcə	2,618	4,105
Ümumi qalıq dəyəri	2,618	4,105
Kredit zərəri üzrə ehtiyat	(6)	(27)
Qalıq dəyəri	2,612	4,078

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Maliyyə Nazirliyindən alınmış və qalıq dəyəri 11,471 min AZN təşkil edən borc qiymətli kağızları repo müqavilələr ilə əlaqədar üçüncü tərəflərə girov qoyulmuşdur (31 dekabr 2023-cü il: 22,957 min AZN).

Azərbaycanın dövlət istiqrazları Azərbaycan manatı ilə emissiya edilir və Azərbaycan Respublikasının hökumət zəmanəti ilə ödənilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

10. ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR

Əmlak və avadanlıqlar üzrə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Binalar	Mebel və qurğular	Kompüter və ofis avadanlıqları	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	Cəmi
İlkin dəyər 1 yanvar 2023-cü il	300	12,888	8,430	2,030	539	6,934	31,121
Əlavələr	352	359	286	77	34	154	1,262
Silinmələr	-	(580)	(346)	-	(29)	-	(955)
Nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi	-	-	-	(8)	-	-	(8)
31 dekabr 2023-cü il	652	12,667	8,370	2,099	544	7,088	31,420
Əlavələr	-	320	482	-	23	129	954
Silinmələr	-	(273)	(160)	-	-	-	(433)
31 dekabr 2024-cü il	652	12,714	8,692	2,099	567	7,217	31,941
Yığılmış amortizasiya							
1 yanvar 2023-cü il	(5)	(10,889)	(6,891)	(463)	(500)	(5,950)	(24,698)
Köhnəlmə xərcləri	(7)	(458)	(561)	(343)	(20)	(258)	(1,647)
Silinmələr	-	260	346	-	29	-	635
Nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi – köhnəlmənin əvəzləşdirilməsi	-	-	-	342	-	-	342
31 dekabr 2023-cü il	(12)	(11,087)	(7,106)	(464)	(491)	(6,208)	(25,368)
Köhnəlmə xərcləri	(12)	(456)	(443)	(356)	(19)	(257)	(1,543)
Silinmələr	-	-	159	-	-	-	159
31 dekabr 2024-cü il	(24)	(11,543)	(7,390)	(820)	(510)	(6,465)	(26,752)
Xalis qalıq dəyəri 31 dekabr 2023-cü il	640	1,580	1,264	1,636	53	880	6,052
Xalis qalıq dəyəri 31 dekabr 2024-cü il	628	1,171	1,302	1,279	57	752	5,189

31 dekabr 2024-cü il tarixinə 22,865 min AZN (2023: 21,549 min AZN) məbləğində əmlak və avadanlıq üçün tam amortizasiya hesablanmışdır.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi

13 dekabr 2013-cü il tarixindən Bank nəqliyyat vasitələrinin ölçülməsi üzrə uçot siyasətini yenidən qiymətləndirmə modelinə dəyişmişdir. 31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il sonuna nəqliyyat vasitələrinin yenidən qiymətləndirilməsi məqsədi ilə sonuncu yenidən qiymətləndirmə 2024-cü ilin aprelində həyata keçirilmişdir. Nəticədə, 31 dekabr 2023-cü il tarixinə xalis balans dəyərlərində müəyyən dəyişikliklər baş vermişdir. Nəticə etibarilə, Bank yenidən qiymətləndirmə gəliri ilə bağlı 334 min AZN məbləğində düzəliş etmişdir. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud deyil.

Əgər avtomobillər maya dəyəri modeli ilə ölçülseydi, qalıq dəyəri aşağıdakı kimi olardı:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
İlkin dəyər	2,370	2,370
Yığılmış amortizasiya	(1,546)	(1,328)
Xalıq qalıq dəyəri	824	1,042

Nəqliyyat vasitələrinin ədalətli dəyəri müqayisəli bazar üsulu ilə müəyyən edilmişdir. Bu o deməkdir ki, qiymətləndirici tərəfindən həyata keçirilən qiymətləndirmələr xüsusi olaraq əmlakın xarakterində, yerində və ya vəziyyətində olan fərqlər uyğunlaşdırılmış bazar əməliyyatları qiymətlərinə əsaslanır. Nəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsi prosesi müəyyən mülahizələrin irəli sürülməsini edilməsini tələb etmişdir. Qiymətləndirmə prosesindəki mülahizələr nəqliyyat vasitələrinin təxmini qalan faydalı istismar müddəti, potensial köhnəlmə faktorları və hər hansı məlum dəyərsizləşmələr kimi mülahizələri əhatə etmişdir. Bu mülahizələr etibarlı və müvafiq məlumatlara, tarixi məlumatlara və ekspert mülahizələrinə əsaslanmışdır.

11. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Qeyri-maddi aktivlər üzrə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Lisenzialar	Kompüter proqram təminatı	Cəmi
İlkin dəyər			
1 yanvar 2023-cü il	3,839	4,439	8,278
Əlavələr	-	8	8
31 dekabr 2023-cü il	3,839	4,447	8,286
Əlavələr	-	12	12
31 dekabr 2024-cü il	3,839	4,459	8,298
Yığılmış amortizasiya			
1 yanvar 2023-cü il	(2,557)	(3,557)	(6,134)
Amortizasiya xərcləri	(148)	(367)	(515)
Sililmələr	-	-	-
31 dekabr 2023-cü il	(2,705)	(3,944)	(6,649)
Amortizasiya xərcləri	(120)	(267)	(387)
31 dekabr 2024-cü il	(2,825)	(4,211)	(7,036)
Xalis qalıq dəyəri			
31 dekabr 2023-ci il	1,134	503	1,637
31 dekabr 2024-cü il	1,014	248	1,262

31 dekabr 2024-cü il tarixinə 3,485 min AZN (2023: 2,987 min AZN) məbləğində qeyri-maddi aktivlər tam amortizasiya edilmişdir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

12. İSTİFADƏ HÜQUQU OLAN AKTİVLƏR VƏ İCARƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
İcarə öhdəlikləri (cari)	2,644	1,314
İcarə öhdəlikləri (uzunmüddətli)	3,264	4,008
Cəmi icarə öhdəlikləri	5,908	5,322

Bank müxtəlif ofis sahələri və anbar icarəyə götürür. İcarə müqavilələri adətən 1-7 il müddətinə bağlanır, lakin bu müddətin uzadılması seçimini də nəzərdə tutur.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Bir il ərzində	Minimal icarə ödənişləri Bir ildən yeddi ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	2,914	4,180	7,094
Maliyyə xərcləri	(270)	(916)	(1,186)
31 dekabr 2024-cü il tarixinə xalis cari dəyər	2,644	3,264	5,908

31 dekabr 2023-cü il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Bir il ərzində	Minimal icarə ödənişləri Bir ildən yeddi ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	1,546	4,814	6,360
Maliyyə xərcləri	(232)	(806)	(1,038)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə xalis cari dəyər	1,314	4,008	5,322

İstifadə hüququ olan aktivlərin icarə predmeti olan aktivlərin növünə görə təhlili aşağıda göstərilir:

	Ofis sahələri	Anbar	Cəmi
1 yanvar 2023-cü il tarixinə qalıq dəyəri	6,446	625	7,071
Əlavələr	1,024	-	1,024
Silinmələr	(1,162)	-	(1,162)
Amortizasiya xərcləri	(1,393)	(142)	(1,535)
Modifikasiya	1,105	-	1,105
Yenidən qiymətləndirmə	35	-	35
31 dekabr 2023-cü il tarixinə qalıq dəyəri	6,055	483	6,538
Əlavələr	1,611	-	1,611
Amortizasiya xərcləri	(1,648)	(142)	(1,790)
Yenidən qiymətləndirmə	250	-	250
31 dekabr 2024-cü il tarixinə qalıq dəyəri	6,268	341	6,609

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərci 581 min AZN (31 dekabr 2023-cü il: 528 min AZN) təşkil etmişdir.

Qısamüddətli icarələr (ümumi və inzibati xərclərə aid edilmiş) və qısamüddətli icarə kimi göstərilməyən aşağı dəyərli aktivlər üzrə icarə xərcləri ümumi və inzibati xərclərin tərkibində göstərilmişdir:

	2024	2023
Qısamüddətli icarə kimi göstərilməyən aşağı dəyərli aktivlərin icarə xərcləri	667	713
Qısamüddətli icarə xərcləri	405	204
	1,072	917

2024-cü il ərzində icarə müqavilələri üzrə cəmi ödənişlər 1,856 min AZN (2023-cü il: 2,903 min AZN) təşkil etmişdir.

İcarə müqavilələrində icarəyə verənin icarə predmeti olan aktivləri ilə bağlı təminat hüququndan başqa heç bir xüsusi şərt nəzərdə tutulmur. İcarə predmeti olan aktivlər kreditlər üzrə təminat kimi istifadə edilə bilməz.

İlin əvvəlinə və ilin sonuna olan icarə öhdəlikləri məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklər ilə üzləşdirilməsi aşağıdakı kimi göstərilir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
1 yanvar tarixinə qalıq	5,322	6,626
Nağd pul axınının maliyyələşdirilməsi üzrə dəyişikliklər		
Ödənişlər	(1,856)	(2,903)
Digər dəyişikliklər		
Faiz xərcləri	581	528
Yeni icarələr	1,611	1,024
Modifikasiya	-	1,105
Yenidən qiymətləndirmə	250	35
Tanınmanın dayandırılması	-	(1,093)
31 dekabr tarixinə qalıq	5,908	5,322

İcarə müddətinin uzadılması hüququ. Bank icarəyə götürdüyü bəzi ofis və filialların icarə müddətini xitam edib bilməyən müqavilə müddəti bitdikdən sonra bir ilədək uzada bilər. Bank əməliyyat imkanlarını artırmaq məqsədilə mümkün olduqca müqaviləyə müddətin uzadılması şərtini daxil edir. Bu hüquq icarəyəverənlərə deyil, yalnız Banka şamil edilir. Bank icarə müddətinin başladığı tarixdə bu hüququndan istifadə edib-etməyəcəyini qiymətləndirir. Bank nəzarət etdiyi şəraitdə əhəmiyyətli dəyişiklik olduqda və ya əhəmiyyətli hadisə baş verdikdə bu hüququndan istifadə edib-etməyəcəyini yenidən qiymətləndirir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

13. DİGƏR DƏYƏRSİZLƏŞMƏ VƏ EHTİYATLAR

Dəyərsizləşmə üzrə digər ehtiyatların hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur :

	Verilmiş zəmanətlər	İstifadə olunmamış kredit ilə bağlı öhdəliklər	Əmlak və avadanlıq	Cəmi
1 yanvar 2023-cü il	(46)	(62)	-	(108)
Bərpa/(tutulma)	(60)	31	(5)	(34)
Silinmələr	-	-	-	-
31 dekabr 2023-cü il	(106)	(31)	(5)	(142)
Bərpa/(tutulma)	32	(128)	-	(96)
Silinmələr	-	-	5	5
31 dekabr 2024-cü il	(74)	(159)	-	(233)

Zəmanətlər və istifadə olunmamış kredit ilə bağlı öhdəliklər üçün ehtiyatlar digər öhdəliklərin tərkibində göstərilir (14 sayılı Qeyd). Kreditlə bağlı öhdəliklər və kredit keyfiyyəti haqqında məlumat üçün 21 sayılı Qeydə baxın.

14. DİGƏR AKTİVLƏR VƏ ÖHDƏLİKLƏR

Digər aktivlərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Digər maliyyə aktivləri		
Xarici maliyyə vasitəçiləri ilə hesablaşmalar	3,232	2,390
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	3,845	1,992
Hesablanmış alınacaq komissiyalar	35	73
	7,112	4,455
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Xidmətlər üçün verilmiş avanslar və digər	1,172	1,305
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər	60	-
Əmlak və avadanlıqların satın alınması üzrə avanslar	1,047	271
Digər	32	145
	2,311	1,721
Digər aktivlər	9,423	6,176

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Digər öhdəliklərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Ödəniləcək dividendlər	-	5,462
Hesablaşmalar üzrə ödənişlər	4,483	4,230
Hesablanmış xərclər	3,979	4,035
	8,462	13,727
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Ödəniləcək digər vergilər	702	1,170
Verilmiş zəmanətlər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər üzrə ehtiyat	233	137
	935	1,307
Digər öhdəliklər	9,397	15,034

15. MÜŞTƏRİLƏRƏ ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Müddətli depozitlər	192,082	127,529
Cari hesablar	104,695	128,409
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	296,777	255,938

31 dekabr 2024-cü il tarixinə müddətli depozitlərə müştərilərə ödəniləcək illik faiz dərəcəsi 0.01-12% (2023-cü il: 0.01%-10%), ödəmə müddəti isə 2027-ci ildə (2023-cü il: 2026-cı il) başa çatan vəsaitlərdən ibarətdir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Bankın 10 ən iri müştərisinə ödəniləcək vəsaitlərin cəmi 55,826 min AZN məbləğində olmuşdur ki, bu da müştəri portfelinin 15%-ni təşkil etmişdir (31 dekabr 2023-cü il: 58,055 min AZN və ya 23%).

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə müvafiq olaraq 13,124 min AZN və 8,099 min AZN məbləğində müştəri hesablarına ödəniləcək vəsaitlər verilmiş kreditlər üzrə girov kimi bloklanmış əmanətləri əhatə edir.

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə müvafiq olaraq 5,078 min AZN və 2,866 min AZN məbləğində müştəri hesablarına ödəniləcək vəsaitlər hesablanmış faizləri əhatə edir.

A Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlərə aşağıdakı növ müştəri hesabları daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Fiziki şəxslər	204,983	154,108
Özəl müəssisələr	50,517	67,662
Dövlət və büdcə təşkilatları	31,948	24,331
Fərdi sahibkarlar	9,329	9,837
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	296,777	255,938

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Fiziki şəxslər	204,983	154,108
Ticarət və xidmət	32,824	48,765
Dövlət təşkilatları	30,500	23,507
Fərdi sahibkarlar	9,329	9,837
Sənaye və istehsal	6,050	8,312
Nəqliyyat və rabitə	5,853	4,800
Tikinti	1,944	1,367
Sığorta	1,103	2,423
Kənd təsərrüfatı	1,047	515
Energetika	781	505
Digər	2,363	1,799

Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	296,777	255,938
---	----------------	----------------

16. KREDİT TƏŞKİLATLARINA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlərə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Müddətli depozitlər	23,013	8,506
Cari hesablar	1,607	719

Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	24,620	9,225
---	---------------	--------------

31 dekabr 2024-cü il tarixinə digər bankların və maliyyə təşkilatlarının müddətli depozitlərinə rezident bankların illik 9.75% - 10.75 % faiz dərəcəsi ilə, 2025-ci ilin iyununa qədər ödəmə müddəti olan bir neçə depoziti daxildir (31 dekabr 2023-cü il: illik 8.75% faiz dərəcəsi ilə, 2024-cü ilin mayına qədər ödəmə müddəti olan bir neçə depozit).

31 dekabr 2024-cü il tarixinə hesablanmış faiz xərcləri banklara və digər maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək məbləğlərdə 13 min AZN təşkil edir (31 dekabr 2023-cü il: 65 min AZN).

17. MALİYYƏ TƏŞKİLATLARI İLƏ REPO MÜQAVİLƏLƏRİ

Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələrinə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	11,695	23,380
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	11,695	23,380

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Bank Bakı Fond Birjasında 6,25% - 6.9% faiz dərəcəsi ilə repo müqavilələri imzalamışdır (31 dekabr 2023: 6.50% - 7% faiz dərəcəsi ilə). 31 dekabr 2024-cü il tarixinə repo müqavilələri üzrə ödənilməli olan məbləğ 11,695 min AZN (31 dekabr 2023: 23,380 min AZN) təşkil etmişdir və bu məbləğ 2025-ci ilin yanvar ayında ödənilmişdir (31 dekabr 2023-cü il: yanvar 2024).

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Repo müqavilələri üçün borc qiymətli kağızlar girov qoyulmuşdur və müvafiq repo müqaviləsinin müddətində qiymətli kağızlar Bank tərəfindən satıla və ya təkrar girov qoyula bilməz. 9 sayılı Qeydə baxın.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə repo müqavilələri üzrə girov qoyulmuş maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri 11,656 min AZN (31 dekabr 2023-cü il: 22,903 min AZN) təşkil edir.

18. DİĞƏR BORC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
<i>Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş digər borc alınmış vəsaitlər</i>		
Azərbaycan Respublikası İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan borc alınmış vəsaitlər	107,200	100,671
Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan borc alınmış vəsaitlər	27,627	19,318
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyindən borc alınmış vəsaitlər	1,851	2,870
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından müddətli borclar	-	837
Cəmi digər borc alınmış vəsaitlər	136,678	123,696

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Bankın Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan, Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyindən və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından son ödəmə müddətləri müvafiq olaraq, 2053-cü ilin avqust, 2028-ci ilin dekabr, 2028-ci ilin noyabr ayına qədər (31 dekabr 2023-cü il: 2052-ci ilin aprel, 2024-cü ilin iyul, 2028-ci il yanvar ayına qədər) olan, illik 1-4%, 1-2%, 2-3.6% (31 dekabr 2022-ci il: 1-4%, 1-2%, 2-3.6%) faiz dərəcələri ilə 107,200 min AZN (31 dekabr 2023-cü il: 100,671 min AZN), 27,627 min AZN (31 dekabr 2023-cü il: 19,318 min AZN), 1,851 min AZN (31 dekabr 2023-cü il: 2,870 min AZN) məbləğlərində kreditləri olmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından 0,1% faiz dərəcəsi ilə müddətli borc vəsaitlərinin ödəmə müddəti 2024-cü ilin noyabr ayında başa çatmışdır.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan olan qalıqlara “Günaybank” ASC və “Muğanbank” ASC-dən əldə edilmiş ipoteka portfelleri ilə bağlı alınmış 53,494 min AZN məbləğində borc vəsaitləri daxildir.

Bank rəhbərliyi hesab edir ki, Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyindən alınan müddətli borc öhdəliklərinə bənzər digər maliyyə aləti mövcud deyil və bu bazarı ayrıca bazar kimi nəzərdən keçirir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə müddətli borc vəsaitlərinə daxil olan ödənilmiş faizlər 320 min AZN (31 dekabr 2023-cü il: 300 min AZN) təşkil etmişdir.

	2024	2023
1 yanvar	123,696	52,481
Pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Daxilolmalar	32,843	83,161
Ödənişlər	(20,221)	(11,981)
Ödənilmiş faizlər	(3,136)	(2,411)
Nağdsız dəyişikliklər		
Faiz xərci	3,496	2,446
31 dekabr	136,678	123,696

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

19. VERGİLƏR

Korporativ mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Cari mənfəət vergisi xərci	(3,094)	(4,030)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi gəliri		
müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi	274	(21)
Çıxılsın: digər məcmu gəlirdə tanınmış təxirə salınmış vergi	-	67
Mənfəət vergisi xərci	(2,820)	(3,984)

Azərbaycanda hüquqi şəxslər fərdi qaydada mənfəət vergisi bəyannamələrini təqdim etməlidirlər. 2024 və 2023-cü illər üzrə standart korporativ vergi dərəcəsi 20%-dir.

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan illər üzrə effektiv vergi dərəcəsinin üzləşdirilməsi:

	2024	%	2023	%
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət	13,780	-	17,750	-
Tətbiq olunan vergi dərəcəsi ilə mənfəət vergisi	(2,756)	20	(3,550)	20
Gəlirdən çıxılmayan xərclər	(64)	-	(434)	2
Cəmi mənfəət vergisi xərci	(2,820)	20	(3,984)	22

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	1 yanvar 2024-cü il	Mənfəət və ya zərərə daxil edilmiş	Digər məcmu gəlirə daxil edilmiş	31 dekabr 2024-cü il
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi effekti				
İcarə öhdəlikləri	1,065	116	-	1,181
Əmlak və avadanlıq	2,557	(204)	-	2,353
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	(351)	(152)	-	(503)
Girov qoyulmuş əmlak	(252)	-	-	(252)
Qeyri-maddi aktivlər	279	-	-	279
İnvestisiya qiymətli kağızları	39	(8)	-	31
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	250	-	-	250
Digər aktivlər	537	85	-	622
Digər öhdəliklər	(449)	79	-	(370)
İstifadə hüququ olan aktivlər	(1,680)	358	-	(1,322)
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	1,995	274	-	2,269

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	1 yanvar 2023-cü il	Mənfəət və ya zərərə daxil edilmiş	Digər məcmu gəlirə daxil edilmiş	31 dekabr 2023-cü il
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi effekti				
İcarə öhdəlikləri	1,396	(331)	-	1,065
Əmlak və avadanlıq	2,599	25	(67)	2,557
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	(451)	100	-	(351)
Girov qoyulmuş əmlak	(252)	-	-	(252)
Qeyri-maddi aktivlər	279	-	-	279
İnvestisiya qiymətli kağızları	28	11	-	39
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	250	-	-	250
Digər aktivlər	653	(116)	-	537
Digər öhdəliklər	(498)	49	-	(449)
İstifadə hüququ olan aktivlər	(1,987)	307	-	(1,680)
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	2,017	45	(67)	1,995

20. SƏHMDAR KAPİTALI

	Dövriyyədə olan səhmlər	Adi səhmlər	Cəmi
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	305,256	112,545	112,545
31 dekabr 2023-cü il	305,256	112,545	112,545
31 dekabr 2024-cü il	305,256	112,545	112,545

31 dekabr 2024-cü il tarixinə emissiya edilmiş və tam ödənilmiş adi səhmlərin sayı 305,256 ədəd təşkil etmişdir (31 dekabr 2023-cü il: 305,256).

Bankın səhmdar kapitalı səhmdarlar tərəfindən manatla qoyulmuşdur və onlar dividend və hər hansı kapital ödənişlərini AZN ilə almaq hüququna malikdirlər.

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il ərzində Bank 3,202 min AZN (31 dekabr 2023-cü il: 12,409 min AZN) məbləğində dividendlər elan etmiş və 8,664 min AZN (31 dekabr 2023-cü il: 12,722 min AZN) məbləğində dividendlər ödəmişdir).

Yenidən qiymətləndirmə üzrə ehtiyat

Əmlak və avadanlıqların yenidən qiymətləndirilməsi üzrə ehtiyat nəqliyyat vasitələrinin ədalətli dəyərindəki artımları və əvvəlki dövrdə kapitalda qeydə alınmış eyni aktivdəki artımla bağlı azalmanı uçota almaq üçün istifadə edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

21. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Hüquqi məsələlər. Adi fəaliyyətin gedində Bank məhkəmə iddiaları və şikayətlərə məruz qalır. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əgər olarsa) Bankın maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə əhəmiyyətli dərəcədə mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

Vergilər. Azərbaycanın vergi qoyma sistemi qanunvericilikdə tez-tez dəyişikliklərin baş verməsi ilə səciyyələnir. Vergi qanunvericiliyin birmənalı olmayan müddəalarının rəsmi şərhləri və tətbiq qaydaları ictimaiyyətə açıqlanmır və əksər hallarda aydın deyil, ziddiyyətli və müxtəlif formalarda təfsir olunur. Vergilər sərt cərimələr və faizlər tətbiq edən müxtəlif səviyyəli orqanlar tərəfindən yoxlanılır və araşdırılır. Bir vergi ili ümumən üç növbəti təqvim ili müddətində vergi orqanları tərəfindən nəzarət üçün açıq qalır, lakin müəyyən hallarda bir vergi ili daha uzun müddətə açıq qala bilər.

Rəhbərlik qüvvədə olan qanunvericiliyinin, rəsmi göstərişlərin və məhkəmə qərarlarının təsnifləri əsasında vergi öhdəlikləri ilə əlaqədar adekvat tədbirləri gördüyünü hesab edir. Bununla belə, müvafiq səlahiyyətli orqanların şərhləri fərqli ola bilər və vergi orqanları öz şərhlərinin tətbiq edilməsinə nail olduqları halda, maliyyə hesabatlarına təsiri əhəmiyyətli ola bilər.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının prudensial normativlərinə riayət edilməsi

ARMB banklardan qanunla müəyyən edilmiş maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən prudensial normativləri saxlamağı tələb edir. Rəhbərlik hesab edir ki, Bank 31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə şərtlərə əməl etmişdir (30 sayılı Qeyd).

Kreditlə bağlı öhdəliklər. Bu alətlərin əsas məqsədi vəsaitlərin tələb olunduğu halda onların müştərilər üçün əlçatan olmasını təmin etməkdir. Zəmanətlər və rezervli akkreditivlər müştəri üçüncü tərəf qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədikdə, Bankın ödənişlər edəcəyi ilə bağlı geri çağırılmayan öhdəlikləri əks etdirir və kreditlər ilə eyni risk səviyyəsi daşıyır. Sənədli və kommersiya akkreditivləri Banka müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Bankın müştəri adından üzərinə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya nağd pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcla müqayisədə daha aşağı risk daşıyır.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər və ya akkreditivlər formasında kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Bank istifadə edilməmiş məbləğlərin istifadə edilməli olduğu halda, potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır.

Adətən, uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün Bank kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinə nəzarət edir.

Kreditlərlə bağlı ödənilməmiş öhdəliklər aşağıdakı kimi olmuşdur.

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər		
Buraxılmış zəmanətlər	9,152	11,912
İstifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər	18,002	10,929
Cəmi	27,154	22,841
Çıxılın: kreditlərlə bağlı öhdəliklər üzrə ehtiyatlar (14 sayılı Qeyd)	(233)	(135)
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər, ehtiyat çıxılmaqla	26,921	22,706

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə kreditlə bağlı bütün öhdəliklər 1-ci Mərhələdədir.

Sığorta. Bank hazırda xətlər və ya çatışmazlıqlar nəticəsində yaranan öhdəliklərlə bağlı sığorta təminatı əldə etməmişdir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

22. FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

Faiz gəlirləri və xərclərinə daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il üzrə
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	64,216	53,312
Amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülən investisiya qiymətli kağızları	2,411	4,396
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	603	1,746
Maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	285	68
Cəmi faiz gəliri	67,516	59,522
Faiz xərci		
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	(14,121)	(10,521)
Digər borc alınmış vəsaitlər	(3,496)	(2,446)
Maliyyə təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	(1,422)	(838)
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	(816)	(1,872)
Cəmi faiz xərci	(19,855)	(15,677)
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri		
İcarə xərcləri	(581)	(528)
Cəmi faiz və icarə xərcləri	(20,436)	(16,205)
Faiz gəliri üzrə xalis marja	47,080	43,317

23. XALIS HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ

Xalis haqq və komissiya gəlirlərinə daxildir :

	31 dekabr 2024-cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il üzrə
Xalis haqq və komissiya gəlirləri		
Plastik kartlarla əməliyyatlar	7,670	7,384
Hesablaşma əməliyyatları	4,039	3,458
Nağd pul əməliyyatları	3,184	1,172
Digər	469	505
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	15,362	12,519
Haqq və komissiya xərcləri		
Plastik kartlarla əməliyyatlar	(9,393)	(7,862)
Hesablaşma əməliyyatları	(1,107)	(822)
Digər	(152)	(205)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(10,652)	(8,889)
Xalis haqq və komissiya xərcləri	4,710	3,630

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

24. İŞÇİ HEYƏTİ İLƏ BAĞLI XƏRCLƏR, ÜMUMİ VƏ İNZİBATİ XƏRCLƏR

İşçi heyəti ilə bağlı xərclərə daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
Əmək haqqı və mükafatlar	(19,723)	(16,733)
Sosial sığorta xərcləri	(3,502)	(3,147)

İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	(23,225)	(19,880)
--------------------------------------	-----------------	-----------------

Ümumi və inzibati xərclərə daxildir:

	31 dekabr 2024-cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il üzrə
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	(3,720)	(3,697)
Proqram təminatı xərcləri	(2,078)	(1,712)
Əmanətlərin sığortalanması haqları	(1,336)	(1,249)
Marketinq və reklam xərcləri	(1,805)	(944)
Binadan istifadə və icarə xərcləri	(1,072)	(917)
Təhlükəsizlik xərcləri	(967)	(892)
Təmir və texniki xidmət xərcləri	(665)	(734)
Rabitə xərcləri	(641)	(570)
Hüquq və konsaltinq xərcləri	(455)	(556)
Çap və ofis ləvazimatı xərcləri	(496)	(510)
Kommunal xərclər	(190)	(213)
Ezamiyyə və əlaqəli xərclər	(197)	(119)
Nəqliyyat vasitələrinin istismarı xərcləri	(154)	(165)
Əməliyyat vergisi üzrə xərclər	(152)	(152)
Hərrac ilə bağlı xərclər	-	(82)
Üzvlük haqqı xərcləri	(28)	(42)
Digər xərclər	(764)	(764)

Ümumi və inzibati xərclər	(14,720)	(13,318)
----------------------------------	-----------------	-----------------

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə Hüquq və konsaltinq xərcləri 235 min AZN (2023: 254 min AZN) məbləğində audit haqqı əlavə edilmişdir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

25. SƏHM ÜZRƏ MƏNFƏƏT

Səhm üzrə əsas mənfəət xəzinə səhmləri istisna olmaqla, Bankın səhmdarlarının payına düşən mənfəəti və ya zərəri il ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

Bank potensial olaraq səhm üzrə mənfəətin azaldılması effekte malik olan adi səhmlərə sahib deyil. Buna görə, səhm üzrə azaldılmış mənfəət səhm üzrə əsas mənfəətə bərabərdir. Səhm üzrə mənfəət aşağıdakı kimi hesablanır:

	31 dekabr 2024-cü il tarixində baş çatmış il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixində baş çatmış il üzrə
İl üzrə adi səhmlərin səhmdarlarının payına düşən xalis mənfəət	10,862	14,033
Dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayı (min ədədlə)	305	305
Adi səhm üzrə əsas və azaldılmış mənfəət (bir səhm üçün AZN ilə göstərilmiş)	36	46

26. SEQMENT ÜZRƏ TƏHLİL

Seqment məlumatları maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə, onun həyata keçirdiyi biznes fəaliyyətinin xüsusiyyəti və maliyyə təsirini, həmçinin fəaliyyət göstərdiyi iqtisadi mühiti qiymətləndirmə imkanı verir. Bank seqment məlumatlarını “idarəetmə yanaşmasına” uyğun olaraq hazırlayır. Bu yanaşma fəaliyyətlə bağlı qərar qəbul edən səlahiyyətli şəxs tərəfindən, müntəzəm olaraq, nəzərdən keçirilən təşkilatın komponentləri haqqında daxili hesabatlar əsasında seqmentlərin təqdim edilməsini tələb edir. Bu, biznes seqmentlər üzrə maliyyə nəticələrinin qiymətləndirilməsi və resursların seqmentlərə bölüşdürülməsi üçün əsas olan təşkilati struktura uyğundur. Bu məsələ “Əməliyyat seqmentləri” adlı 8 sayılı MHBS və seqment hesabatları formasında xüsusi açıqlamalar tələb edən digər standartlar ilə tənzimlənir.

Resursların bölüşdürülməsi və seqment üzrə fəaliyyət nəticələrinin qiymətləndirilməsi məqsədilə fəaliyyətlə bağlı qərar qəbul edən səlahiyyətli şəxsə təqdim edilən məlumatlar göstərilmiş xidmət növlərinə yönəldilir. İdarəetmə məqsədləri üçün Bankın fəaliyyəti üç əməliyyat seqmenti üzərində qurulur:

- Korporativ bankçılıq – müəssisələrin hesablaşma və cari hesabları üzrə xidmətlərin göstərilməsi, depozitlərin qəbul edilməsi, overdraft şəklində kredit vəsaitlərinin təqdim edilməsi, kreditlərin və digər maliyyələşdirmə vəsaitlərinin təqdim edilməsi, xarici valyuta və törəmə maliyyə alətləri üzrə əməliyyatların həyata keçirilməsi.
- Fərdi bankçılıq – fiziki şəxslərə bank xidmətlərinin göstərilməsi, fiziki şəxslər üçün cari hesabların açılması, əmanətlərin qəbulu, depozitlərin cəlb edilməsi, investisiya vasitələrinin təqdim edilməsi, kredit və debet kartların açılması, istehlak və ipoteka kreditlərinin verilməsi.
- Xəzinədarlıq – banklararası kreditlərin və borcların verilməsi, qiymətli kağızların ticarəti, xarici valyuta xidmətləri və digər xəzinə funksiyalar.

Yuxarıdakı hesabat üzrə əməliyyat seqmentlərinin yaradılması üçün heç bir əməliyyat seqmenti ümumiləşdirilməmişdir. Rəhbərlik resursların bölüşdürülməsi və fəaliyyət nəticələrinin qiymətləndirilməsi haqqında qərarların qəbul edilməsi məqsədilə biznes bölmələrinin nəticələrini ayrıca olaraq izləyir. Seqmentin nəticələri əməliyyat mənfəəti və ya zərərinə əsasən qiymətləndirilir. Mənfəət vergisi də seqment əsasında idarə olunur və əməliyyat seqmentlərinə ayrılır. Əməliyyat seqmentləri arasında transfer qiymətləri üçüncü tərəflə əməliyyatlarla oxşar qaydada, müstəqil tərəflər arasında əməliyyatlar kimi həyata keçirilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə əməliyyat seqmentlərinə dair gəlir və mənfəət göstəriciləri aşağıda təqdim edilir:

	Qeydlər	Fərdi bankçılıq	Korporativ bankçılıq	Xəzinə	Bölüşdürülməmiş	Cəmi
Faiz gəliri	22	55,548	8,669	3,299	-	67,516
Faiz xərci	22	(13,890)	(231)	(5,734)	-	(19,855)
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	22	(508)	(103)	30	-	(581)
Xalis faiz gəliri		41,150	8,335	(2,405)	-	47,080
Kredit zərərinin bərpası/(tutulması)	8	(6,152)	31	42	-	(6,079)
Kredit zərərinin bərpasından/(tutulmasından)		34,998	8,366	(2,363)	-	41,001
Haqq və komissiya gəlirləri	23	10,854	4,508	-	-	15,362
Xarici valyutada əməliyyatlar üzrə zərər çıxılmaqla gəlirlər		3,494	545	208	-	4,247
Məzənnə fərqləri üzrə xalis gəlirlər		-	-	(65)	-	(65)
Digər (xərclər)/gəlirlər		884	-	1,044	-	1,928
Qeyri-faiz gəliri		15,232	5,053	1,187	-	21,472
Haqq və komissiya xərcləri	23	(9,393)	(1,107)	(152)	-	(10,652)
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər, ümumi və inzibati xərclər	24	(16,563)	(13,142)	(1,429)	(6,811)	(37,945)
Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	13	(77)	(21)	2	-	(96)
Qeyri-faiz xərcləri		(26,033)	(14,270)	(1,579)	(6,811)	(48,693)
Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər)		24,197	(851)	(2,755)	(6,811)	13,780
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	19	(4,952)	174	564	1,394	(2,820)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT/(ZƏRƏR)		19,245	(677)	(2,191)	(5,417)	10,960
Cəmi aktivlər		506,204	83,319	30,246	2,787	622,556
Cəmi öhdəliklər		399,090	62,283	23,702	-	485,075

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə əməliyyat seqmentlərinə dair gəlir və mənfəət göstəriciləri aşağıda təqdim edilir:

	Qeydlər	Fərdi bankçılıq	Korporativ bankçılıq	Xəzinə	Bölüşdürülməmiş	Cəmi
Faiz gəliri	22	46,562	6,750	6,210	-	59,522
Faiz xərci	22	(9,612)	(909)	(5,156)	-	(15,677)
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	22	(445)	(70)	(13)	-	(528)
Xalis faiz gəliri		36,505	5,771	1,041	-	43,317
Kredit zərərinin bərpası/(tutulması)	8	(3,017)	3,001	(11)	-	(27)
Kredit zərərinin bərpasından/(tutulmasından)		33,488	8,772	1,030	-	43,290
Haqq və komissiya gəlirləri	23	8,556	3,963	-	-	12,519
Xarici valyutada əməliyyatlar üzrə zərər çıxılmaqla gəlirlər		3,559	515	475	-	4,549
Məzənnə fərqləri üzrə xalis gəlirlər		-	-	(98)	-	(98)
Digər (xərclər)/gəlirlər		-	-	(389)	-	(389)
Qeyri-faiz gəliri		12,115	4,478	(12)	-	16,581
Haqq və komissiya xərcləri	23	(7,862)	(822)	(205)	-	(8,889)
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər, ümumi və inzibati xərclər	24	(14,491)	(11,498)	(1,250)	(5,959)	(33,198)
Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	13	(25)	(8)	(1)	-	(34)
Qeyri-faiz xərcləri		(22,378)	(12,328)	(1,456)	(5,959)	(42,121)
Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər)		23,225	922	(438)	(5,959)	17,750
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	19	(5,213)	(207)	98	1,337	(3,984)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT/(ZƏRƏR)		18,012	715	(340)	(4,621)	13,766
Cəmi aktivlər		434,823	67,762	57,649	2,997	563,23
Cəmi öhdəliklər		339,118	49,161	45,228	-	433,50

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

27. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Giriş

Öz fəaliyyəti gedişində Bank müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Bankın davamlılığı və gəlirliliyi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bankın hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Bank kredit riski, likvidlik riski, bazar riski və əməliyyat risklərinə məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesinə mühtidə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Bankın strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

Risklərin idarə olunması strukturu

Direktorlar Şurası risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin risklərin idarə olunması və izlənməsi üçün məsuliyyəti ayrıca orqanlar daşıyır.

Direktorlar Şurası

Direktorlar Şurası ümumi risklərin idarə edilməsi yanaşmasına və risk strategiyalarının və prinsiplərinin təsdiqinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarə Heyəti

İdarə Heyəti Bankda ümumi risk prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Aktiv və Passivlərin İdarə Edilməsi Komitəsi (“APİK”)

APİK Bankın maliyyə idarəçiliyinin bütün aspektləri ilə bağlı strategiya və alətlərin işlənilib hazırlanması və tətbiqi üçün məsuliyyət daşıyır.

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işlənilib hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental risk məsələlərindən məsuldur və müvafiq risklə bağlı qərarları idarə və onlara nəzarət edir.

Risklərin idarə olunması bölməsi

Risklərin idarə olunması bölməsi müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Bank aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Bankın maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üzrə məsuliyyət daşıyır.

Daxili audit

Daxili audit funksiyası hər il Bankda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Bankın prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili Audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Direktorlar Şurasına hesabat verir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Risqlərin ölçülməsi və hesabat sistemləri. Bankın riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Bank baş verməsi ehtimal edilməyən ağır hadisələr baş verdiyi təqdirdə, yarana biləcək ən pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risqlərin monitorinqi və nəzarət edilməsi, ilk öncə, Bankın müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Bankın biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Bankın qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələrə yetirilir. Bundan əlavə, Bank bütün risk və əməliyyat növləri üzrə ümumi risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşımaq qabiliyyətinə nəzarət edir və bu qabiliyyəti qiymətləndirir. Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənir. Müntəzəm olaraq sənaye və müştəri riskləri haqqında ətraflı hesabat təqdim edilir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası. Bu tip risklərin yaranma səbəbləri, biznes tərəfdaşlarının eyni və ya oxşar iş fəaliyyəti ilə məşğul olmasından, iş növünün eyni coğrafi regionda yer almasından, eyni iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olan, iqtisadi və siyasi şərtlərdən asılı olan və bu səbəbdən müqavilələrdə göstərilmiş şərtlərin pozulma ehtimalını artıran risklər nəzərdə tutulub. Bankın artan fəaliyyətinin xüsusi coğrafi yerlərdə və fəaliyyət sahələrində konsentrasiyası nisbi həssaslığın yaranmasına səbəb ola bilər.

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Bank daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik portfellerin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Bankın sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Bankın zərər çəkməsi riskidir. Bank kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Bankın qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitorinq etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Bank kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər hər bir biznes tərəfdaşına risk reytingi verən kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Banka məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımi tədbirləri görmək imkanını yaradır. Kredit risklərini azaltmaq məqsədilə Bank fəal şəkildə girovdan istifadə edir.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri. Bankın müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Bankı kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentləri üzrə maksimal kredit riski ən yaxşı şəkildə onların qalıq dəyəri ilə əks etdirilir.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə qeydə alınanda yuxarıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir. Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır.

EOKZ-nin qiymətləndirilməsi. EOKZ gələcək pul axınlarındakı azalmaların ehtimal ilə ölçülmüş cari dəyərinin qiymətləndirilməsidir (yəni, müəyyən müddət ərzində çəki qismində müvafiq defolt riskləri istifadə olunmaqla kredit zərərlərinin orta çəkisidir). EOKZ-nin qiymətləndirilməsi obyektivdir və gələcəkdə makroiqtisadi vəziyyətin inkişafı üzrə gözləntilərə defolt riskinin uyğunlaşdırılması yolu ilə müəyyən edilir. EOKZ-nin qiymətləndirilməsi Bank tərəfindən istifadə olunan dörd parametrdən biri kimi həyata keçirilir: defolt ehtimalı (“DE”), defolta məruz qalan dəyər (“EAD”), defolt baş verəcəyi halda itirilməsi gözlənilən məbləğ (“LGD”) və diskont dərəcəsi (“DR”).

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Zəmanətlər və kreditlərin verilməsi ilə bağlı öhdəliklər üzrə EOKZ-nin qiymətləndirilməsi balans riskləri üçün yuxarıda qeyd edilən eyni mərhələləri əks etdirir və EAD-nin hesablanması hissəsində fərqlənir. EAD 1-ci Mərhələ sövdələşmələri (balansda və balansdankənər risklərin cəmi) və balans üzrə risklər zamanı öhdəliyin (“E”) məbləğidir, çünki bütün öhdəlik məhsulları 30 gün ərzində geri çağırıla bilər.

Defolt vəziyyəti və 3-cü Mərhələnin müəyyən edilməsi. Aşağıdakı meyarlardan bir və ya bir neçəsi baş verdikdə, Bank defolt vəziyyətinin yarandığını və aktivin 3-cü Mərhələyə aid olduğunu hesab edir:

- Kreditin ödənişi nəzərdə tutulan vaxtda müəyyən zaman anında 90 gündən artıq gecikdirildikdə;
- Kredit nəzərdə tutulan tarixədək 6 aydan az müddət ərzində restrukturizasiya edildikdə və 31-90 gün gecikdirildikdə;
- Müştərinin defolt vəziyyətinin pisləşməsi ilə bağlı rəhbərlik tərəfindən hər hansı digər məlumat təqdim edildikdə.

Aşağıdakı meyarlardan bir və ya bir neçəsi baş verdikdə, Bank defolt vəziyyətinin yarandığını və aktivin 3-cü Mərhələyə aid olduğunu hesab edir:

- Gecikmə günləri olduqda;
- Borcalanın müflisləşməsi və ya defoltu barədə hər hansı digər məlumat olduqda.

“Ömürlük EOKZ” modelində maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində bütün mümkün defolt hadisələrinin baş verməsi nəticəsində yaranan zərərler qiymətləndirilir. “12 aylıq EOKZ” modeli hesabat dövründən sonra 12 ay ərzində və ya bitmə tarixinə bir ildən az qalmış maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində hesablanır və bitmə tarixinədək qalan müddət üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin bir hissəsini təşkil edir.

EOKZ-nin qiymətləndirilməsi üçün Bank üç yanaşma tətbiq edir: (i) fərdi qaydada qiymətləndirmə; (ii) portfel əsasında qiymətləndirmə: daxili reytinglər fərdi qaydada qiymətləndirilir, lakin eyni kredit riski reytingləri və eyni kredit portfeli seqmentləri üçün EOKZ-nin hesablanması prosesində eyni kredit riski parametrləri (məsələn, PD, LGD) tətbiq edilir; və (iii) xarici reytinglər əsasında qiymətləndirmə.

Hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmış EOKZ səviyyəsi ilkin tanınmadan sonra borcalanın kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsindən asılıdır. Bu yanaşma EOKZ-nin qiymətləndirilməsi üçün üç mərhələli modelə əsaslanır. 1-ci Mərhələ - ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş və həmin vaxtdan kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmamış maliyyə aktivləri üzrə 12 aylıq EOKZ əsasında dəyərsizləşmə ehtiyatı tanınır. İlkin tanınma vaxtından etibarən SICR əhəmiyyətli dərəcədə artmış, lakin hələ dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 2-ci Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı ömürlük EOKZ əsasında tanınır. Maliyyə aləti kredit-dəyərsizləşdikdə 3-cü Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı ömürlük EOKZ əsasında tanınır. Aktivin 3-cü Mərhələyə köçürülməsi nəticəsində Bank faiz gəlirini ümumi qalıq dəyəri əsasında tanımağı dayandırır və faiz gəlirini hesablayarkən EOKZ çıxılmaqla, qalıq dəyərinə aktivin effektiv faiz dərəcəsini tətbiq edir.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması meyarı artıq yerinə yetirilmədikdə, maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə geri köçürülür. Əgər maliyyə aktivin kredit riskinin əhəmiyyətli artması nəticəsində 2-ci Mərhələyə köçürülmüşdürsə, Bank həmin kredit riskinin aktuallığının saxlanması və ya dəyişməsindən əmin olmaq üçün ona nəzarət edir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Defolt vəziyyətindən çıxma defolta səbəb olmuş hadisələrin aradan qaldırılma anından etibarən 3 aylıq bərpa dövründən asılıdır. Bu məntiq gecikmənin aradan qaldırılmasından sonrakı dövrdə maliyyə aktivinin defolt vəziyyətinə yenidən qayıtması ehtimalına əsasən aparılan təhlil nəticəsində müəyyən edilir.

Mərhələlərin müəyyən edilməsi. Hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmış EOKZ səviyyəsi maliyyə aktivinin üçmərhələli model üzrə hansı mərhələyə təsnifləşdirilməsindən asılıdır. 1-ci Mərhələdə - ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş və həmin vaxtdan kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmamış maliyyə aktivləri üzrə 12 aylıq EOKZ əsasında dəyərsizləşmə ehtiyatı tanınır. İlkin tanınma vaxtından etibarən kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmış, lakin hələ dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 2-ci Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərləri əsasında tanınır. Maliyyə aləti dəyərsizləşdikdə 3-cü Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı bütöv müddət üçün ehtimal olunan kredit zərərləri əsasında tanınır. Aktivin 3-cü Mərhələyə köçürülməsi nəticəsində Bank faiz gəlirini ümumi qalıq dəyəri əsasında tanımağı dayandırır və faiz gəlirini hesablayarkən ehtimal olunan kredit zərərləri çıxılmaqla, qalıq dəyərində aktivin nominal faiz dərəcəsini tətbiq edir.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması. İlkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın olub-olmamasının qiymətləndirilməsi bütün portfel əsasında aparılır (2-ci Mərhələ). 2-ci Mərhələni müəyyən etmək üçün istifadə edilən meyarların uyğunluğu Bankın Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən, mütəmadi olaraq, nəzərdən keçirilir və təhlil edilir. Maliyyə aktivlərinin ödənişi 30 gündən artıq gecikdirildiyi halda, ilkin tanınma vaxtından kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması fərziyyəsi təkzib edilmir.

Aşağıdakı keyfiyyət, kəmiyyət və ya məhdudlaşdırıcı meyarlardan bir və ya bir neçəsi baş verdiyi təqdirdə, Bank maliyyə aləti üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını hesab edir:

Verilmiş kreditlər üçün:

- 31 ödəniş 31-90 gün gecikdirildikdə;
- Restrukturizasiya edilmiş kreditlər ;
- Borc və gəlir nisbəti;
- A Müştərinin maliyyə vəziyyətinin pisləşməsi ilə bağlı rəhbərlik tərəfindən hər hansı digər məlumat təqdim edildikdə.

Banklararası əməliyyatlar və banklar tərəfindən buraxılan istiqrazlar üçün:

- Kənar reytingdə pisləşmə;
- Monitoring göstərir ki, borcalanın maliyyə çətinliyi vardır.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması meyarı artıq yerinə yetirilmədikdə, maliyyə aləti 6 aylıq karantin müddəti bitdikdən sonra 1-ci Mərhələyə geri köçürülür. Maliyyə aktivini keyfiyyət göstəricisi əsasında 2-ci Mərhələyə köçürüldüyü halda, Bank həmin göstəricinin saxlanılması və ya dəyişdirilməsindən əmin olmaq üçün ona nəzarət edir.

Defolt ehtimalı (PD). PD müəyyən müddət ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsidir. Hər bir maliyyə aktivini üzrə hesablanmış bütöv müddət üçün PD əyrisi portfelin müddətindən, reytingindən və seqmentindən asılıdır. 12 aylıq defolt ehtimalı ömürlük PD əyrisinin bir hissəsi kimi hesablanır. EOKZ-nin hesablanması üçün iki növ defolt ehtimalından istifadə edilir: 12 aylıq və ömürlük defolt ehtimalı. 12 aylıq defolt ehtimalının qiymətləndirilməsi əvvəlki dövrlər üzrə defolt haqqında mövcud olan ən son məlumatlara əsaslanır və zərurət yarandıqda, dəstəkləyici proqnozlaşdırılan məlumatlar da nəzərə alınır. Ömürlük defolt ehtimalı maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsini əks etdirir və maliyyə alətinin bütöv müddəti ərzində 12 aylıq defolt ehtimalının məbləğinə bərabərdir. Bank ömürlük PD-ləri hesablamaq üçün seqmentdən və məhsul növündən asılı olaraq müxtəlif statistik yanaşmalardan istifadə edir və bunlar aşağıda təsvir edilmişdir

Bank kreditləri kitabının hər bir seqmenti (korporativ kreditlər, pərakəndə kreditlər və ipoteka), həmçinin ayrı-ayrılıqda 1-ci və 2-ci Mərhələdə olan kreditlər üçün PD-lər miqrasiya matrisalarının təhlili əsasında hesablanmışdır. Dövr ərzində (TTC) Defolt dərəcələri kifayət qədər uzun müddət ərzində özünü göstərdiyinə görə, TTC PD gecikmə günləri (DPD) ayrı-ayrı vaxtı keçmiş günlərə (DPD) bölünmüş əyriyə uyğun yanaşma ilə kreditlərin tarixi məlumatlarına əsasən müəyyən edilmişdir. Bu cür uzunmüddətli defolt əyriləri 1 dekabr

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

2015-ci il tarixindən 1 yanvar 2025-ci il tarixinədək olan məlumatlardan istifadə etməklə bir illik müşahidə pəncərəsi ilə qurulmuşdur. PD-ləri hesablamaq üçün hər bir DPD paketinin müşahidə edilmiş defolt dərəcələrinə Weibull paylama əyrisi quraşdırılmışdır.

Müəyyən zaman anında PD (PiT PD) 1 dekabr 2015-ci il tarixindən 1 yanvar 2024-cü il tarixinədək olan tarixi defolt dərəcələrindən asılı dəyişən kimi istifadə edən ARİMAX modeli əsasında PD-nin proqnozlaşdırılması ilə müəyyən edilmişdir. Makroiqtisadi dəyişənlər üzrə tarixi defolt dərəcələrinin ARİMAX modelləri toplusu (müxtəlif gecikmələrə) qiymətləndirilmişdir. Qurulmuş modellər arasından ən uyğunları seçilmiş və növbəti 12 ay üzrə onlara əsaslanan proqnoz PiT PD-yə tətbiq edilmişdir. 2-ci və 3-cü il üçün marjinal PD-lər 2 və 3 illik dövrlər üzrə məcmu TTC PD hesablamalarından götürülmüşdür.

Kənar reytinglər. Kontragentlərə kənar reytinglər “S&P”, “Moody's” və “Fitch” kimi müstəqil beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən təyin edilir. Bu reytinglər ictimaiyyətə açıqdır. Həmin reytinglər və müvafiq PD intervalları aşağıdakı maliyyə alətlərinə tətbiq edilir: ARMB-dən alınacaq vəsaitlər, müxbir hesablar üzrə qalıqlar, o cümlədən overnait depozitlər və müddətli depozitlər, borc qiymətli kağızlara investisiyalar.

Vahid şkala üzrə ödəmə qabiliyyəti dərəcələri	Kənar beynəlxalq reyting agentliklərinin müvafiq reytingləri (Moody's)	Müvafiq PD intervalı
Ən yüksək dərəcə	Reytingi Aaa-dan Baa3-dək	0,01% - 0,5%
Yüksək dərəcə	Reytingi Ba1-dən Ba3-dək	0,51% - 1,88%
Orta dərəcə	Reytingi B1, B3	1,88% - 6,93%
Xüsusi monitoring tələb edir	Reytingi Caa1+ dan Ca -dək	6,93% - 99,9%
Defolt	Reytingi C	100%

Vahid şkala üzrə kredit riskinin hər bir səviyyəsi üçün müəyyən ödəmə qabiliyyəti dərəcələri təyin olunur:

- *Ən yüksək dərəcə* - aşağı kredit riski olan yüksək keyfiyyətli aktivlər;
- *Yüksək dərəcə* - orta kredit riski olan kifayət qədər keyfiyyətli aktivlər;
- *Orta dərəcə* - qənaətbəxş kredit riski olan orta keyfiyyətli aktivlər;
- *Xüsusi monitoring tələb edir* - daha ətraflı monitoring və bərpəedici idarəetmə tələb edən kreditləşdirmə mexanizmləri; və
- *Defolt* - defolt hadisəsi baş vermiş kreditləşdirmə mexanizmləri.

Defolt zamanı yaranan zərər (LGD). LGD defolt zamanı yaranan zərərin qiymətləndirilməsidir.

Bank məlumatın mövcudluğuna və müştəri segmentinə əsaslanaraq LGD-nin hesablanmasında 2 yanaşmadan istifadə edir:

Bank girovu haqqında məlumat olmayan pərakəndə kreditlər və korporativ kreditlər üçün LGD-nin hesablanması zamanı 8 il ərzində ödənilməmiş kreditlər üzrə tarixi bərpalar haqqında mövcud məlumatlardan istifadə edir və roll rates-in vintaj təhlilini həyata keçirir. Hər ödənilməmiş kredit səviyyəsində həmin kreditin bərpası onun effektiv faiz dərəcəsi ilə defolt tarixinə qədər geri diskont edilir. Hər kredit səviyyəsində bərpa dərəcələri defoltda aylar üzrə orta bərpa dərəcələrini tapmaq üçün bütün ödənilməmiş kreditlər üzrə ortalama hesablanır, beləliklə, kreditin defolt statusunda nə qədər müddət olmasından asılı olaraq LGD hesablanır.

İpoteka kreditləri və təminatlı korporativ kreditlər üçün LGD kreditin EAD-i ilə əlaqəli olan girov dəyəri əsasında hesablanır. Girovun dəyəri girovun məhdud likvidliyi səbəbindən onun dəyərinin potensial itkisini əks etdirmək üçün azaldılır (“haircut”). Bu LGD, minimum mərtəbə 30% olmaqla, ECL hesablanarkən sövdələşmə üzrə nəzərə alınır.

Defolta məruz qalan dəyər (EAD). EAD hesabat dövründən sonra riskin məbləğində gözlənilən dəyişiklikləri nəzərə alaraq, gələcək defolt tarixində riskin qiymətləndirilməsi, o cümlədən əsas borc və faizlərin ödənilməsi və kredit öhdəlikləri üzrə vəsaitlərin gözlənilən istifadəsidir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Bərpa olunan kreditlər üzrə EAD Mərhələ 1 əqdləri zamanı balansdaxili risklərə balansdankənar məbləğlərin cəmidir. Bütün öhdəliklər vaxtı keçmiş 30 gündən sonra ləğv edilə bildiyinə görə, Mərhələ 2-3 sövdələşmələri üçün balans üzrə risk istifadə edilməmişdir.

EAD maliyyə alətinin növünə görə fərqlənən ehtimal olunan ödəniş qrafikinə əsasən müəyyən edilir. Amortizasiya olunan maliyyə alətləri və birdəfəlik kreditlər üçün EAD borcalan tərəfindən 12 ay müddətinə və ya ömürlük ödənişlər əsasında müəyyən edilir. Bu zaman borcalan tərəfindən gözlənilən artıq ödəmə də nəzərə alınır. Hesablamaya həmçinin vaxtından əvvəl ödəniş və ya yenidən maliyyələşdirmə ehtimalları daxildir. Bərpa olunan kreditlər üçün EAD istifadə edilmiş vəsaitlərin cari qalığını defolt anında qalan limitin gözlənilən istifadəsini nəzərdə tutan "Kreditə Konvertasiya Əmsalına" əlavə etməklə proqnozlaşdırılır. Bu fərziyyələr kreditin növü, cari istifadə limiti və müəyyən borcalanın davranış xüsusiyyətlərindən asılı olaraq dəyişir.

Makroiqtisadi amillər. Proqnozlaşdırılan məlumatlara (FLI) düzəliş Bankın defolt dərəcələri ilə ARİMAX modelinin göstəricilərinə əsaslanır.

Bank 31 yanvar 2016-cı il tarixindən 31 dekabr 2024-cü il tarixinədək aylıq makroiqtisadi məlumatlardan və 2025-ci il üçün proqnoz məlumatlarından istifadə etmişdir. Ən yaxşı korrelyasiyaya malik dəyişənlər seçilmiş və PiT PD-nin modelləşdirilməsi üçün aşağıdakılardan istifadə edilmişdir:

Bank EOKZ-nin qiymətləndirilməsi məqsədilə gələcək məlumatlardan, əsasən də, özünün proqnoz makroiqtisadi modelinin nəticələrindən istifadə etmişdir. Yalnız bir ssenari qurulmuşdur, çünki Azərbaycan üçün alternativ etibarlı gələcək ssenari yoxdur.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə EOKZ səviyyəsinə uyğun olan ən əhəmiyyətli proqnoz fərziyyələri aşağıdakılardır:

Dəyişən	İstehlak və ipoteka kreditləri	Korporativ və mikro kreditlər
ÜDM	BƏLİ	BƏLİ

31 dekabr 2023-cü il tarixinə EOKZ səviyyəsinə uyğun olan ən əhəmiyyətli proqnoz fərziyyələri aşağıdakılardır:

Dəyişən	İstehlak və ipoteka kreditləri	Korporativ və mikro kreditlər
Nominal Effektiv Mübadilə Məzənnəsi	-	BƏLİ
Brent qiyməti	BƏLİ	BƏLİ
Nominal əməkhaqqı	BƏLİ	-
İnflyasiyanın artması	BƏLİ	BƏLİ

Müəyyən zaman anı. Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərlik tərəfindən hesablanan ehtimal olunan kredit zərərləri ömürlük deyil, müəyyən zaman anındakı hesablamalara əsaslanır. Bu hesablama zamanı dəstəkləyici gələcək məlumatlardan istifadə edilir. Bu zaman kredit riskinə təsir göstərən əsas makroiqtisadi dəyişənlərə dair bankdaxili proqnozlar PD göstəricilərinə təsir edir.

Ümumiyyətlə, EOKZ aşağıdakı kredit riski parametrlərinin hasilinə bərabərdir: yuxarıda müəyyən edilən və cari dəyərə diskontlaşdırılan EAD, PD və LGD. EOKZ hər bir fərdi kredit qalığının müvafiq müddəti ərzində (müəyyən edilmiş mərhələdən asılı olaraq) hər bir növbəti ay üçün kredit riski parametrlərini proqnozlaşdırmaqla müəyyən edilir. Bu üç komponentin hasili tapılır və bərpa ehtimalını (yəni, maliyyə aktivinin əvvəlki ayda ödənilməsi və ya defolt olması) nəzərə alaraq onlara düzəliş edilir. Bu, hər bir gələcək dövr üçün EOKZ-nin hesablanması effektiv şəkildə təmin edir və sonradan hesabat tarixinə geri diskontlaşdırılaraq toplanır.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

EOKZ modellərinə daxil edilmiş gələcək məlumatlar. EOKZ-nin hesablanması zamanı dəstəkləyici gələcək məlumatlardan istifadə edilir Bank EOKZ ilə əlaqəli olan bəzi əsas iqtisadi dəyişənləri müəyyən etmişdir. Bu iqtisadi dəyişənlərə dair proqnozlar (“əsas iqtisadi ssenari”) Bank tərəfindən təqdim edilir və növbəti beş il üçün gözlənilən makroiqtisadi vəziyyətin ən dəqiq təxminlərini əks etdirir. Müvafiq iqtisadi dəyişənlərin PD-yə təsiri həmin dəyişənlərdəki dəyişikliklərin əvvəlki dövrlərdə defolt səviyyəsinə təsirini aydınlaşdırmaq üçün statistik regressiya təhlilindən istifadə etməklə müəyyən edilmişdir.

Hər bir iqtisadi proqnozda olduğu kimi, onların reallaşması ilə bağlı fərziyyələr və ehtimallar yüksək dərəcəli qeyri-müəyyənliklə əlaqədirdir və buna görə də faktiki nəticələr proqnozlaşdırılan nəticələrdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər. Bank bu proqnozları mümkün nəticələrin ən dəqiq təxminləri kimi hesab edir və seçilmiş ssenarilərin mümkün ssenarilərin diapazonunu düzgün əks etdirməsini müəyyən etmək üçün Bankın fərqli portfəlləri daxilində qeyri-xəttiliyi və asimetrixliyini təhlil etmişdir.

Bəktəstinq. Bank maliyyə aktivləri üzrə təxminlər və faktiki zərərərər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün öz metodologiya və fərziyyələrini müntəzəm olaraq nəzərdən keçirir. Belə fərqlərin təhlili ən azı ildə bir dəfə aparılır. EOKZ-nin qiymətləndirilməsi metodologiyası üzrə bəktəstinq nəticələri Bankın Rəhbərliyinə təqdim edilir və səlahiyyətli şəxslərlə razılaşdırıldıqdan sonra modellərin və fərziyyələrin təkmilləşdirilməsi üçün növbəti addımlar müəyyən edilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Coğrafi risk konsentrasiyası. Bankın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2024-cü il				31 dekabr 2023-cü il			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər ölkələr	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər ölkələr	Cəmi
Maliyyə aktivləri								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	59,097	3,739	1,550	64,386	59,654	7,462	3,165	70,281
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	-	1,990	-	1,990	-	1,904	-	1,904
Müştərilərə veriləcək kreditlər və avanslar	499,591	-	-	499,591	412,976	-	-	412,976
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	25,845	-	3,468	29,313	52,360	842	-	53,202
Digər maliyyə aktivləri	3,215	3,871	26	7,112	2,065	2,390	-	4,455
Cəmi maliyyə aktivləri	587,748	9,600	5,044	602,392	527,055	12,598	3,165	542,816
Maliyyə öhdəlikləri								
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	296,775	-	2	296,777	255,936	-	2	255,938
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	24,280	-	340	24,620	8,630	-	595	9,225
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	11,695	-	-	11,695	23,380	-	-	23,380
Digər borc alınmış vəsaitlər	136,678	-	-	136,678	123,696	-	-	123,696
İcarə öhdəlikləri	5,908	-	-	5,908	5,322	-	-	5,322
Digər maliyyə öhdəlikləri	6,998	1,056	408	8,462	13,727	-	-	13,727
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	482,334	1,056	750	484,140	430,691	-	597	431,288
Cəmi xalis aktivlər	105,414	8,544	4,294	118,252	96,364	12,598	2,568	111,530

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Bankın ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik əsas depozit bazasını təşkil edib, aktivləri likvidliyi nəzərə almaqla idarə edir və gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Likvidliyin idarə edilməsi vasitələri və müvafiq hesabatlar Bankın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilir, Aktivlərin və Öhdəliklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən hazırlanır və hər ay Aktivlər və Öhdəliklər Komitəsi tərəfindən nəzərdən keçirilir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı növbənöv aktivlər portfelinə malikdir. Bundan əlavə, Bank ARMB-də nağd pul depoziti (məcburi ehtiyat) yerləşdirmişdir və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyəsindən asılıdır.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı minimum likvidlik səviyyəsini müəyyən etmişdir. Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən əsas etibarlı ilə ayrıca olaraq, ARMB-nin təyin etdiyi 30% minimal likvidlik əmsallarına əsaslanır. 31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

		2024 (%)	2023 (%)
	Tələb	Auditi aparılmamış	Auditi aparılmamış
Ani likvidlik riski	30%-dən az olmayaraq	51	50
Likvidliyin örtülmə əmsalı	100%-dən az olmayaraq	109.2	144.4

Müqavilə üzrə qalan ödəmə müddətləri üzrə maliyyə öhdəliklərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəllər 31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə Bankın maliyyə öhdəliklərinin müqavilə üzrə diskont edilməmiş ödəniş öhdəlikləri əsasında ödəmə müddətini ümumiləşdirir. Xəbərdarlıq edilməli olan ödənişlərə dərhal xəbərdarlıq edilməli kimi baxılır. Bununla belə, Bank gözləyir ki, bir çox müştərilər Bankdan ödəniş tələb oluna biləcək ən erkən tarixdə ödəniş tələb etməyəcək və cədvəl Bankın əmanət saxlama tarixçəsi tərəfindən göstərilən gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirmir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə alətlərinin ödəmə müddətinin təhlili aşağıdakı kimidir:

	3 aydan az	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi məxaric	Balans dəyəri
Maliyyə öhdəlikləri						
Müştərilərə ödəniləcək	144,351	101,790	65,346	-	311,487	296,777
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək	9,616	15,012	-	-	24,628	24,620
Maliyyə təşkilatları ilə repo	11,695	-	-	-	11,695	11,695
Digər borc alınmış vəsaitlər	2,549	8,186	40,534	154,654	205,923	136,678
İcarə öhdəlikləri	1,084	1,921	4,230	-	7,235	5,908
Digər maliyyə öhdəlikləri	8,462	-	-	-	8,462	8,462
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri						
	177,757	126,909	110,110	154,654	569,430	484,140

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə alətlərinin ödəmə müddətinin təhlili aşağıdakı kimidir:

	3 aydan az	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi məxaric	Balans dəyəri
Maliyyə öhdəlikləri						
Müştərilərə ödəniləcək	160,070	86,901	15,494	-	262,465	255,938
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək	721	8,507	-	-	9,228	9,225
Maliyyə təşkilatları ilə repo	23,380	-	-	-	23,380	23,380
Digər borc alınmış vəsaitlər	2,694	7,098	33,259	144,470	187,521	123,696
İcarə öhdəlikləri	599	1,354	4,625	-	6,578	5,322
Digər maliyyə öhdəlikləri	13,727	-	-	-	13,727	13,727
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	201,191	103,860	53,378	144,470	502,899	431,288

Aşağıdakı cədvəldə Bankın maliyyə öhdəliklərinin və gözlənilməz hadisələrin ödəmə müddətinə görə müqavilə müddətinin başa çatması göstərilir. Hər bir götürülməmiş kredit öhdəliyi onun götürülə biləcəyi ən erkən tarixi ehtiva edən vaxt diapazonuna daxil edilir. Verilmiş maliyyə zəmanəti müqavilələri üçün zəmanətin maksimum məbləği zəmanətin çağırılı biləcəyi ən erkən dövrə bölünür.

	3 aydan az	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	Cəmi
2024	4,112	8,258	14,551	26,921
2023	2,520	7,703	12,483	22,706

Bank öhdəlik müddətə başa çatana qədər bütün şərti öhdəliklərin təəhhüdlərin istifadə edilməsi ehtimal etmir.

Aşağıdakı cədvəldə aktiv və öhdəliklərin bərpa olunacağı və ya ödənilməsi gözlənilən vaxta görə təhlili göstərilir.

	31 dekabr 2024-cü il			31 dekabr 2023-cü il		
	Bir il ərzində	Bir ildən çox	Cəmi	Bir il ərzində	Bir ildən çox	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	64,386	-	64,386	70,281	-	70,281
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	-	1,990	1,990	-	1,904	1,904
Müştərilərə veriləcək kreditlər və avanslar	189,307	312,739	502,046	157,411	255,565	412,976
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	11,842	17,471	29,313	31,168	22,034	53,202
Digər maliyyə aktivləri	7,112	-	7,112	4,455	-	4,455
Cəmi	272,647	332,200	604,847	263,315	279,503	542,818
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	234,356	62,421	296,777	241,095	14,843	255,938
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	24,620	-	24,620	9,225	-	9,225
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	11,695	-	11,695	23,380	-	23,380
Digər borc alınmış vəsaitlər	6,202	130,476	136,678	6,318	117,378	123,696
İcarə öhdəlikləri	2,644	3,264	5,908	1,314	4,008	5,322
Digər maliyyə öhdəlikləri	8,462	-	8,462	13,727	-	13,727
Cəmi	287,979	196,161	484,140	295,059	136,229	431,288
Xalis	(15,332)	136,039	120,707	(31,744)	143,274	111,530

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının əhəmiyyətli hissəsinin 1 il ərzində ödəmə müddətinin başa çatmasına baxmayaraq, bu əmanətlərin əmanətçilərin sayı və növü üzrə diversifikasiyası və Bankın keçmiş təcrübəsi bu müştəri hesablarının uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyini Bank üçün təmin etdiyini göstərir. Bundan əlavə, Bankın rəhbərliyi hazırda sərfəli şərtlər təklif etməklə qısamüddətli müştəri hesablarının yeni ödəmə müddətləri üzrə danışıqlar aparır.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri axının ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd eləməsi riskidir. Bankın əhəmiyyətli kapital, korporativ istiqraz və ya törəmə alətləri yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərin gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə və ya maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərinə təsir etməsi ehtimalından yaranır. Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi Komitəsi müntəzəm qaydada aktivlərin və öhdəliklərin faiz dərəcəsi strukturunu ətraflı təhlil edərək, ümumi faiz dərəcəsi spredlərini nəzərdən keçirir. 31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə Bankın dəyişən dərəcə ilə heç bir maliyyə aktivləri və ya öhdəliyi olmamışdır.

Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətinin təhlili Bankın faizlərin yenidən qiymətləndirilməsi profilini əks etdirir.

Valyuta riski

Valyuta riski - maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. Bank özünün maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə qüvvədə olan xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin təsir göstərməsi riskinə məruzdur.

Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi Komitəsi valyuta riskinə AZN devalvasiyasının və digər makroiqtisadi göstəricilərin qiymətləndirilmiş əsasında açıq valyuta mövqeyini idarə etməklə nəzarət edir. Bu, Banka imkan verir ki, valyuta dərəcələrinin milli valyutaya qarşı əhəmiyyətli dəyişməsindən zərərləri minimallaşdırsın. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankını tələblərini yerinə yetirmək məqsədilə xəzinədarlıq Bankın açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir.

Hesabat dövrünün sonuna Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	31 dekabr 2024-cü il			31 dekabr 2023-cü il		
	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqe	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqe
Azərbaycan manatı	561,174	(436,581)	124,593	488,981	(387,428)	101,553
Rus rublu	11,948	(505)	3	1,225	(1,307)	(82)
ABŞ dolları	23,869	(42,147)	(6,859)	47,268	(37,318)	9,950
Avro	5,040	(4,644)	396	4,486	(4,449)	37
İngilis funt sterlinqi	339	(263)	76	805	(781)	24
Digər	22	-	22	53	(5)	48
Cəmi	602,392	(484,140)	118,252	542,818	(431,288)	111,530

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə Bankın 31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə ticarət üçün nəzərdə tutulmayan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri və ehtimal edilən pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə iri risklərə məruz qaldığı valyutalar göstərilir. Təhlil valyutanın manata qarşı məzənnəsində məntiqi olaraq mümkün hərəkətin təsirini hesablayır, bu zaman mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda bütün digər göstəricilər dəyişməz qalır (valyuta məzənnələrinə həssas olan ticarət üçün nəzərdə tutulmayan maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyərində görə). Kapitala olan təsir mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda olan təsirdən fərqlənir. Cədvəldəki mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda və ya kapitalda potensial xalis azalmanı, müsbət məbləğ) isə potensial xalis artımı əks etdirir.

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə aktivlərin xalis dəyəri əsasında vergidən əvvəlki mənfəətə təsir aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

	2024		2023	
	AZN/USD +30%	AZN/USD -15%	AZN/USD +30%	AZN/USD -15%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	(2,058)	1,029	2,985	(1,493)

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlıq və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuza xələl gətirə, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Bank bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini təmin edə bilməz, lakin Bankın bu riskləri idarə etmək üçün nəzarət mexanizmi var.

Nəzarət mexanizmlərinə vəzifələrin səmərəli bölüşdürülməsi, sistemə giriş, avtorizasiya və üzvləşdirmə prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

28. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRLƏRİ

Ədalətli dəyər iyerarxiyası

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2024-cü il tarixinə ədalətli dəyər ilə ölçülməyən maliyyə alətlərini təkrar ədalətli dəyərin ölçülməsinin kateqoriyalasdırıldığı ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyəsinə görə təhlili göstərilmişdir:

		Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			Cəmi
		Fəal bazarda müəyyən edilmiş qiymətlər (1-ci Səviyyə)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (2-ci Səviyyə)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (3-cü Səviyyə)	
Qiymətləndirmə tarixi					
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər	31 dekabr 2024-cü il	-	64,386	-	64,386
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	31 dekabr 2024-cü il	3,457	25,580	-	29,037
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	31 dekabr 2024-cü il	-	1,943	-	1,943
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	31 dekabr 2024-cü il	-	-	503,910	503,910
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	31 dekabr 2024-cü il	-	7,112	-	7,112
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2024-cü il	-	293,862	-	293,862
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2024-cü il	-	24,620	-	24,620
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	31 dekabr 2024-cü il	-	11,695	-	11,695
Digər borc alınmış vəsaitlər	31 dekabr 2024-cü il	-	136,678	-	136,678
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2024-cü il	-	8,462	-	8,462

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-cü il tarixinə ədalətli dəyər ilə ölçülməyən maliyyə alətlərini təkrar ədalətli dəyərin ölçülməsinin kateqoriyalaşdırıldığı ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyəsinə görə təhlili göstərilmişdir:

Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər					
	Qiymətləndirmə tarixi	Fəal bazarda müəyyən edilmiş qiymətlər (1-ci Səviyyə)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (2-ci Səviyyə)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (3-cü Səviyyə)	Cəmi
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	31 dekabr 2023-cü il	-	70,279	-	70,279
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	31 dekabr 2023-cü il	-	53,112	-	53,112
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	1,958	-	1,958
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	31 dekabr 2023-cü il	-	-	415,569	415,569
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2023-cü il	-	4,455	-	4,455
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	-	256,140	256,140
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	9,225	-	9,225
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	31 dekabr 2023-cü il	-	23,380	-	23,380
Digər borc alınmış vəsaitlər	31 dekabr 2023-cü il	-	123,668	-	123,668
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2023-cü il	-	13,727	-	13,727

Ədalətli dəyərle əks etdirilməmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıda Bankın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərle əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qalıq dəyəri 2024-cü il	Ədalətli dəyər 2024-cü il	Qalıq dəyəri 2023-cü il	Ədalətli dəyər 2023-cü il
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	64,386	64,386	70,281	70,279
AD-də borc qiymətli kağızlarına investisiyalar	29,313	29,037	53,202	53,112
Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	1,990	1,943	1,904	1,958
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	499,591	503,910	412,976	415,569
Digər maliyyə aktivləri	7,112	7,112	4,455	4,455
Maliyyə öhdəlikləri				
Müştərilərə ödəniləcək vəsaitlər	296,777	293,862	255,938	256,140
Kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər	24,620	24,620	9,225	9,225
Maliyyə təşkilatları ilə repo müqavilələri	11,695	11,695	23,380	23,380
Digər borc alınmış vəsaitlər	136,678	136,678	123,696	123,668
Digər maliyyə öhdəlikləri	8,462	8,462	13,727	13,727

Aşağıda maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərlə qeyd olunmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə olunan metodologiya və fərziyyələr təsvir olunur

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Ədalətli dəyərləri qalıq dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu fərziyyə həmçinin müddətsiz depozitlərə və xüsusi ödəmə müddəti olmayan əmanət hesablarına da tətbiq edilir.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri

Kotirovka olunan edilmiş notların ədalətli dəyəri hesabat tarixində kotirovka edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Kotirovka olunmayan alətlər, müştərilərə verilmiş kreditlər, müştəri depozitləri, kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər, kredit təşkilatlarına ödəniləcək vəsaitlər, eləcə də sair maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri oxşar şərtləri, kredit riski və ödəniş tarixinədək qalmış müddəti olan borc alətlərinin cari dərəcələri əsasında gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etməklə qiymətləndirilir.

29. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏR HAQQINDA MƏLUMATLARIN AÇIQLANMASI

“Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı BMS 24 standartına uyğun olaraq tərəflər o halda əlaqəli hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial əlaqəli tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Əlaqəli tərəflər əlaqəli olmayan tərəflərin həyata keçirə bilmədiyi əməliyyatlarda iştirak edə bilər. Əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatlar əlaqəli olmayan tərəflər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə cari qalıqlar aşağıda göstərilir:

	2024					2023				
	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Əsas işçi heyəti	Digər əlaqəli tərəflər	Cəmi	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Əsas işçi heyəti	Digər əlaqəli tərəflər	Cəmi
1 yanvar tarixinə ödənilməmiş kreditlər, ümumi	-	2,392	196	-	2,588	-	3,725	390	422	4,537
İl ərzində verilmiş kreditlər	595	5,966	2	-	6,563	-	12,396	171	6	12,573
İl ərzində kredit ödənişləri	(595)	(6,708)	(77)	-	(7,380)	-	(12,967)	(235)	(6)	(13,208)
Digər hərəkətlər	-	(17)	34	-	17	-	(762)	(130)	(422)	(1,314)
31 dekabr ödənilməmiş kreditlər, ümumi	-	1,633	155	-	1,788	-	2,392	196	-	2,588
Çıxılsın: 31 dekabr tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	-	(9)	-	-	(9)	-	(13)	-	-	(13)
31 dekabr tarixinə xalis ödənilməmiş kreditlər	-	1,624	155	-	1,779	-	2,379	196	-	2,575
1 yanvar tarixinə depozitlər	122	-	352	356	830	-	-	165	240	405
İl ərzində alınmış depozitlər	3,877	-	104	375	4,356	61	-	108	41	210
İl ərzində ödənilmiş depozitlər	-	-	(98)	203	105	(61)	-	(79)	(75)	(215)
31 dekabr tarixinə depozitlər	3,999	-	358	934	5,291	122	-	352	356	830
31 dekabr tarixinə cari hesablar	86	197	95	477	855	168	341	57	219	785
Ödəniləcək dividendlər	-	-	-	-	-	5,462	-	-	-	5,462
Öhdəliklər və buraxılmış zəmanətlər	-	4,146	-	-	-	-	9,151	-	17	9,168

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə gəlir və xərclər aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2024-cü il tarixində baş çatmış il üzrə					31 dekabr 2023-cü il tarixində baş çatmış il üzrə				
	Ümumi nəzarətdə olan	Əsas işçi heyəti	Digər əlaqəli tərəflər	Cəmi	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan	Əsas işçi heyəti	Digər əlaqəli tərəflər	Cəmi	Səhmdarlar
Kreditlər üzrə faiz gəlirləri	18	310	12	10	350	-	423	-	-	423
Depozitlər üzrə faiz xərcləri	(39)	-	(12)	(28)	(79)	-	-	-	(12)	(12)
Haqq və komissiya gəlirləri	29	82	3	118	232	34	103	5	106	248
Haqq və komissiya xərcləri	-	-	-	(1)	(1)	-	-	(2)	(2)	(4)

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2024-cü il tarixinə 9 (Müşahidə Şurası, Audit Komitəsi, İdarə Heyəti) üzvdən (31 dekabr 2023-cü il: 9 üzv) ibarət olan əsas idarəedici heyətə ödənişlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Əmək haqqı və qısamüddətli ödənişlər	1,444	1,295
Sosial sığorta xərcləri	244	219
Cəmi əsas idarəedici heyətə ödənişlər	1,688	1,514

30. KAPİTALIN ADEKVATLIĞI

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsinin məqsədləri (i) Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının (ARMB) müəyyən etdiyi kapital tələblərinin yerinə yetirilməsi, (ii) Bankın daim fəaliyyət göstərən müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi imkanının təmin edilməsi və (iii) fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və kapitalın adekvatlığı əmsallarının təmin edilməsidir. ARMB-nin müəyyən etdiyi kapitalın adekvatlığı əmsallarına uyğunluq hər ay Bankın İdarə Heyətinin sədri və Baş Mühasibi tərəfindən nəzərdən keçirilən və imzalanan həmin əmsalların hesablanması təsvir edən hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə edilməsinin digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara ödənilən dividend ödənişlərinin məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə ciddi dəyişikliklər baş verməmişdir.

ARMB-nin tələblərinə əsasən banklar 1-ci dərəcəli kapital və məcmu kapitalın minimum adekvatlıq əmsalını müvafiq olaraq 5% (31 dekabr 2023: 5%) və 10% (31 dekabr 2023: 10%) həcmində saxlamalıdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, Bank 2024 və 2023-cü illər ərzində kapitalın adekvatlığı əmsalına riayət etmişdir.

31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə Bankın kapitalın adekvatlığı əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2024-cü il (auditi aparılmamış)	31 dekabr 2023-cü il (auditi aparılmamış)
1-ci dərəcəli kapital	120,188	111,000
2-ci dərəcəli kapital	16,811	16,825
Cəmi kapital	136,999	127,825
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	583,437	452,835
1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı	21%	25%
Cəmi kapitalın adekvatlığı əmsalı	23%	28%

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

31. HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

20 fevral 2025-ci il tarixində keçirilmiş Səhmdarların Ümumi Yığıncağının 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə dividendlərin elan edilməsi haqqında qərarlarına əsasən, 2025-ci il fevralın 20-dən mayın 29-dək səhmdarlara 4,500 min manat məbləğində dividend ödənilmişdir.

“EXPRESSBANK” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, min Azərbaycan manatı ilə)

32. İXTİSARLAR

Hazırkı maliyyə hesabatlarında istifadə olunmuş ixtisarlar aşağıda göstərilmişdir:

İxtisarlar	Tam adı
AD	Amortizasiya olunmuş dəyər
BMM	Bayes Məlumat Meyarı
ARMB	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı
KKƏ	Kreditə Konvertasiya Əmsalı
EAD	Defolta məruz qalan dəyər
EOKZ	Ehtimal olunan Kredit Zərəri
EFD	Effektiv faiz dərəcəsi
DMGVƏD	Digər Məcmu Gəlir vasitəsilə Ədalətli Dəyər
MZVƏD	Mənfəət və Zərər vasitəsilə Ədalətli Dəyər
MHBS	Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları
LGD	Defolt baş verəcəyi halda itirilməsi gözlənilən məbləğ
NEER	Nominal effektiv mübadilə məzənnəsi
DMG	Digər məcmu gəlir
PD	Defolt ehtimalı
KRƏA	Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması
YƏMFÖ	Yalnız əsas borc və faiz ödənişləri
YƏMFÖ testi	Maliyyə alətləri üzrə pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ibarət olmasının qiymətləndirilməsi